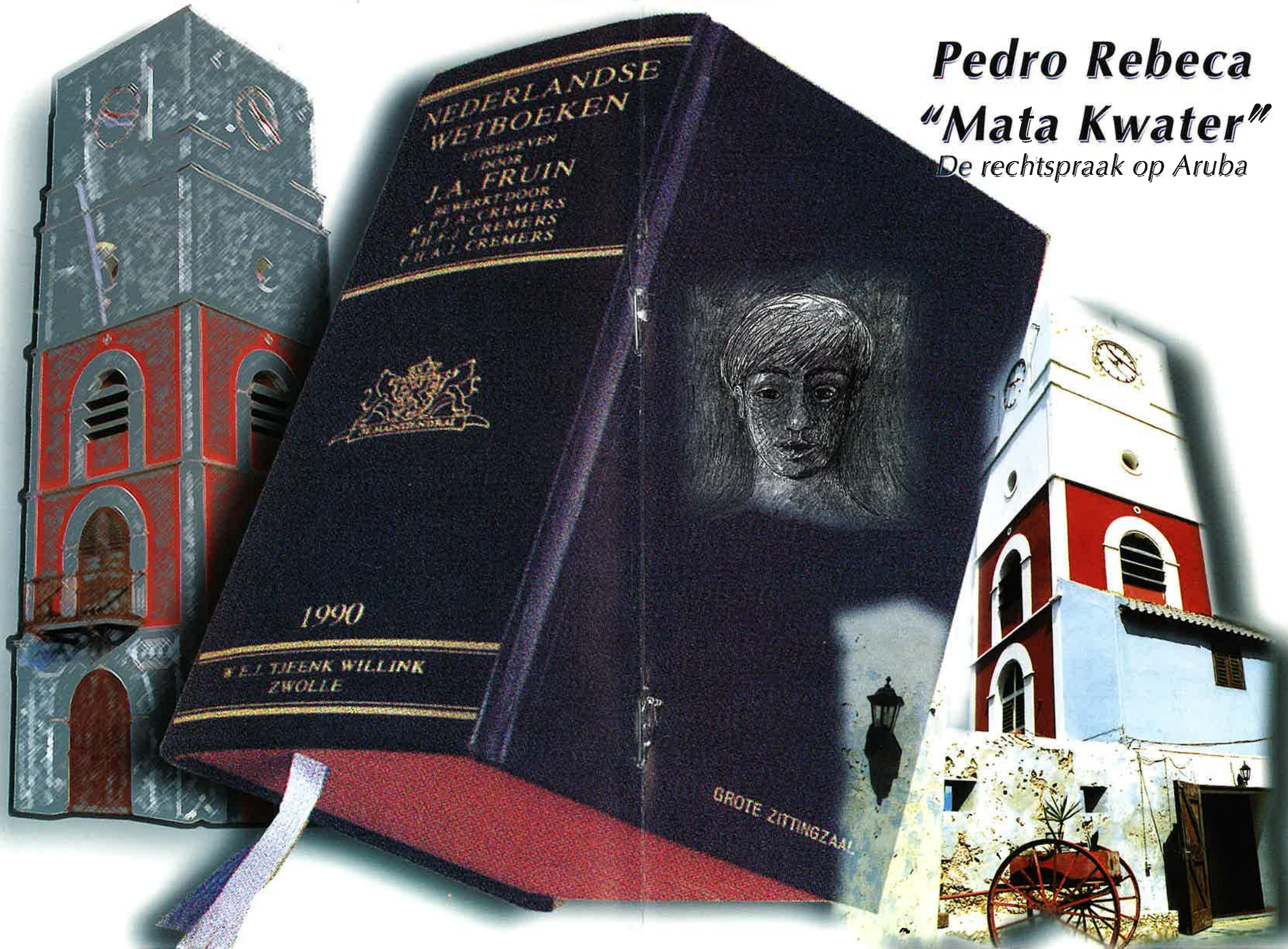

Pedro Rebeca
"Mata Kwater"
De rechtspraak op Aruba

Pedro Rebeca
“Mata Kwater”
De rechtspraak op Aruba

Sissi Schwengle

Eerste Editie
Oranjestad Printing

Een speciaal woord van dank aan de volgende personen voor hun welwillende medewerking aan het tot stand komen van dit katern

Op Aruba

Cristina van den Berg	Reclassering en Kinderbescherming
Gerrit Besselink	Curriculum Ontwikkeling
Verna Croes	Curriculum Ontwikkeling
Gracy Dijkhoff	Curriculum Ontwikkeling
Don Edwards	Colegio Arubano
Petra Elsten	Curriculum Ontwikkeling
Glenn Guiamo	Colegio Arubano
Armand Hessels	Colegio Arubano
Kees De Jongh	Curriculum Ontwikkeling
Seraida Leonard	Reclassering en Kinderbescherming
Raymond Maduro	Nationaal Historisch Archief
Rosita Maduro	Curriculum Ontwikkeling
Silvio de Mey	Kinder- en Zeden Politie
Henk Ooft	Nationaal Historisch Archief
Chando Pietersz	Colegio Arubano
Sherina Redhead	Kinder- en Zeden Politie
Wim Rutgers	Universiteit van Aruba
Edith van de Wal	Colegio Arubano
Mauricio Wever	Curriculum Ontwikkeling

Op Curaçao

N.C. Romer-Kenepa	Centraal Historisch Archief
C. Van Ree	Centraal Historisch Archief
F. Ramazan	Centraal Historisch Archief
Milly Lomans-Schwengle	Advocatenkantoor Halley, Blaauw en Navarro

In Nederland

Joop Walhain	ICLON, Interfacultair Centrum voor Lerarenopleiding Onderwijsontwikkeling en Nascholing
--------------	--

Onze dank gaat uit naar allen die op de een of andere wijze een bijdrage geleverd aan de tot stand koming van dit katern.

Illustraties

Renwick Heronimo

Foto's

BUVO

Joop Walhain

Korps Politie Aruba

Vormgeving omslag en binnenwerk

Harold Ramakers

Eindredactie

Sissi Schwengle

Pedro Rebeca "Mata Kwater", de rechtspraak op Aruba is ontwikkeld door de afdeling Curriculum Ontwikkeling van Directie Onderwijs.

ISBN 99904-85-27-5

Copyright © Land Aruba, Aruba 1997, 980813.15

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Aan de leerling	6
H.1 Chicho Kibra Scol	7
§ 1.1 De Kinder- en Zeden Politie	9
H.2 Pedro Rebeca	12
§ 2.1 Rechtswezen op Aruba	12
H.3 Edelachtbare, ik ben onschuldig	20
§ 3.1 De lange armen van de wet in 1903	20
§ 3.2 De rechtspraak nu	31
§ 3.3 Cumpra Cos Horta	33
§ 3.4 De lange armen van de wet	34
§ 3.5 Een rechtszitting	35
H.4 De rechterlijke organisatie	41
§ 4.1 De rechterlijke instanties	41
§ 4.2 Wie niet horen wil, moet voelen	42
§ 4.3 Straffen vroeger en nu	43

Aan de leerling

Dit katern gaat over de rechtspraak op Aruba. Elk land heeft een aantal regels waar iedere burger zich aan hoort te houden. Deze regels gelden dus ook voor jou.

Indien je deze regels overtreedt dan kom je in aanraking met de justitie. Wat de gevolgen van deze overtreedingen zijn leer je in hoofdstuk 4.

Ook doe je in dit katern een historisch uitstapje naar 1903. Dit katern bespreekt een historisch figuur die toentertijd de wet overtreden heeft. Je zult aan de hand van de hoofdstukken 2 en 3 zien hoe het met hem afgelopen is.

In dit katern leer je heel veel. Je leert samenwerken met leerlingen in de klas. Je leert werken met verschillende historische bronnen. Je zult erachter komen dat niet altijd alle bronnen even betrouwbaar zijn. Ook maak je kennis met de verschillende instanties. Zij dragen allen hun steentje bij om zo het recht op Aruba te waarborgen.

We wensen jou veel leerplezier toe.

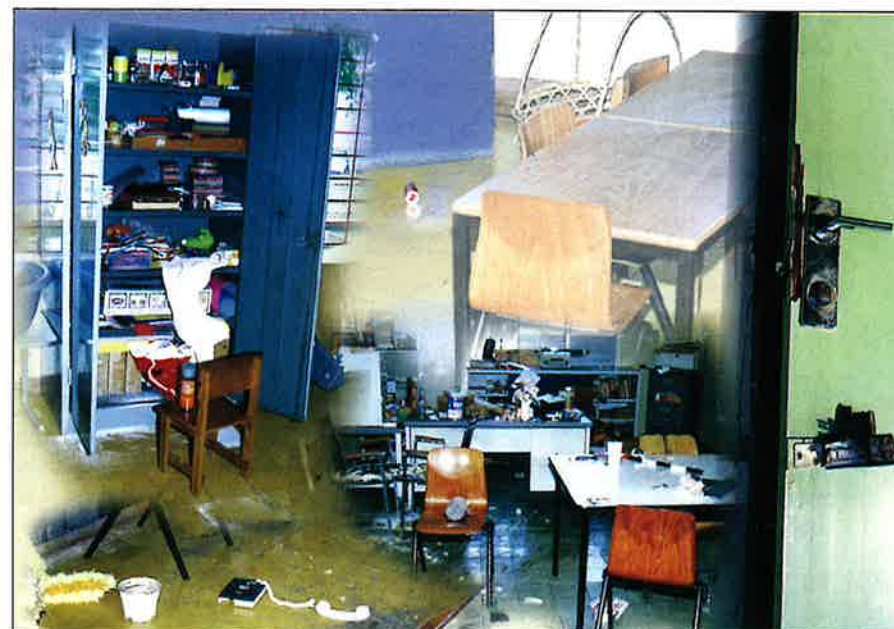
1. CHICHO KIBRA SCOL

Chicho zat 's avonds met een aantal vrienden onder de kwihiboom. Wat was het toch saai. Ze hadden niets te doen. Chicho besloot een kijkje te gaan nemen op het schoolplein. Het hek stond immers altijd open. Roberto, zijn beste vriend liep met hem mee.

Chicho had een pestbui. Hij had geen leuke herinneringen aan deze school. Een tijd geleden was hij van school weggestuurd omdat hij zijn leerkracht geschiedenis een bloedneus sloeg. Deze had hem tijdens een proefwerk op spieken betrapt. Bij de school aangekomen forceerde Roberto de deur van het geschiedenislokaal. Ze gingen naar binnen. Chicho trok een kast open. De boeken, schriften, kleurkrijtjes, schaartjes en de potten met lijm stonden netjes op hun plaats. Dit was zijn kans om wraak te nemen.

Hij zwaaide de inhoud van de kast door het lokaal. Hij kreeg er schik in. Roberto gooide de stoelen en banken omver. Daarna trok Chicho de lessenaar open. Hij vond in de lessenaar een tasje met schoolgeld. Roberto begon de wandplaten naar beneden te halen. Chicho probeerde ondertussen een hoop papier in brand te steken met zijn aansteker.

Plotseling roken ze onraad. Er kwam iemand aanlopen. Wie zou dat zijn? Roberto schrok. De bewaker had hen echter allang gezien. Roberto en Chicho werden op heterdaad betrapt. Chicho kreeg kans te ontsnappen. Hij maakte dat hij weg kwam. Hij holde via de achterkant van de school naar de boom waar zijn vrienden nog zaten. Gauw gaf hij Jopie het tasje met schoolgeld. "Bewaar het voor me" zei hij en hij maakte dat hij weg kwam.

Een klas na inbraak

De bewaker, die de twee jongens tijdens de daad betrapte, deed meteen aangifte*. De Kinder- en Zeden Politie*(KZP) was na tien minuten ter plekke. De bewaker was getuige*. Hij moest een verklaring afleggen. Roberto werd naar de politiewacht gebracht. Tijdens het verhoor vertelde hij dat Chicho het vuur had aangestoken. Later op de dag werden ook Chicho en Jopie gearresteerd. Ze werden alle drie opgesloten. Ieder in een aparte cel. Ze mochten niet met elkaar praten en elkaar niet zien.

Chicho was woedend. Hij kon het niet verdragen dat hij van school was weggestuurd. Om deze reden brak hij de regels en daarmee ook de wet. Hij had Roberto en Jopie ook met zich meegesleept. Ze hadden echter geluk. Ze waren nog minderjarig. Roberto was 15, Chicho en Jopie waren pas 14. Er werd besloten om hen niet voor de rechter te brengen. Na streng verhoor werden ze aan hun ouders overgedragen. De ouders werden aansprakelijk gesteld voor de aangerichte schade. Maar Roberto, Jopie en Chicho kwamen er niet gemakkelijk van af. Ze moesten een jeugd-leerprogramma (Zie hfst. 4) volgen. Ze waren gewaarschuwd. Als deze situatie zich nog een keer herhaalde, zou dit wel eens anders kunnen aflopen.

Opdracht:

Ga nu in groepjes bij elkaar zitten. Elke groep wijst een groepsleid(st)er aan. Beantwoord de onderstaande vragen.

1. Stel je voor: Je krijgt de kans om tijdens een geschiedenis proefwerk te spieken.
 - a. Zou jij dat doen als je de kans kreeg? En waarom?
 - b. Waarom is het spieken tijdens een proefwerk niet correct.
2. Chicho werd van school weggestuurd. Was dit volgens jou een rechtvaardige of een onrechtvaardige straf? Verklaar je antwoord.
3. Mogen de vrienden buiten schooltijd zomaar het schoolplein op?
4. De laatste tijd worden er veel scholen vernield. Wat zijn de gevolgen daarvan voor:
 - de klas
 - de school
 - de leerlingen
 - de gemeenschap
5. Stel je voor dat jij de vader of moeder van Chicho, Roberto of Jopie bent. De politie komt thuis met de mededeling dat jouw zoon schade heeft aangericht op school. Jij bent als ouder aansprakelijk voor de aangerichte schade. Je moet je zoon op zijn fout wijzen. Hoe zou jij dit probleem aanpakken?
6.
 - a. De scholen kennen ook een soort wetboek. Dit noemen wij het schoolreglement. Schrijf 3 regels (wetten) op, waar jij je als leerling aan moet houden.
 - b. Schrijf de straffen op die je kunt verwachten als je deze regels overtreedt.

7. Schrijf 2 werkzaamheden van de Kinder- en Zeden Politie op die in het verhaal voorkomen.

Chicho begaat verschillende overtredingen. Hij wordt daarvoor gestraft. Zo'n overtreding noemen we een strafbaar feit*. Het zijn dus feiten of handelingen die voor de wet strafbaar zijn.

8. Ga na welke strafbare feiten Chicho, Roberto en Jopie hebben begaan. Neem het schema over in je schrift en vul het in.

Wie begaat een strafbaar feit?	Welk strafbaar feit hebben ze begaan?	Welke straf stond daar tegenover?
1. Chicho 2. Roberto 3. Jopie		

§ 1.1 De Kinder- en Zeden Politie

Chicho en zijn vrienden werden door de Kinder-en Zeden Politie opgepakt. Ze kregen een berisping en werden later aan hun ouders overgedragen. In deze paragraaf gaan we de taken van de Kinder- en Zeden Politie bekijken.

Het gebouw van de Kinder- en Zeden Politie in Savaneta

De Kinder- en Zeden Politie is een onderafdeling van het Korps Politie Aruba. Als een minderjarige een strafbaar feit pleegt, wordt de Kinder- en Zeden Politie daarvan op de hoogte gebracht. Dit noemen wij een aangifte. Degene die de aangifte doet is meestal een getuige. De politie verhoort de getuige. De getuige legt een verklaring af. Is

er voldoende bewijs dat de minderjarige bij een overtreding betrokken was, dan gaat de politie over tot de aanhouding. De overtreder wordt dan opgepakt.

9. Bekijk de taken van de Kinder- en Zeden Politie.

Wie zal bij de nummers 2, 3, en 4 een aangifte doen ?

10. Sla de kranten erop na van de afgelopen week.

Ga na hoeveel van bovengenoemde gevallen er in die week voorgekomen zijn.

11. Kies een van die gevallen uit.

Stel je voor, je bent een medewerker van de Kinder- en Zeden Politie.

Hoe zou jij zo'n geval aanpakken ?

Licht je antwoord toe.

De taken van de Kinder- en Zeden Politie zijn o.a.:

1. Ze sporen strafbare feiten op waar minderjarigen bij betrokken zijn;
2. Ze treden op in gevallen van agressie tegen de ouders;
3. Ze treden op in gevallen van mishandeling van minderjarigen;
4. Ze treden op in zedenzaken;
5. Ze treden op in geval van overtredingen.

BEGRIPPENLIJST

AANGIFTE:

De persoon die de politie op de hoogte brengt van een gepleegd strafbaar feit doet een aangifte.

GETUIGE:

Iemand die gezien heeft dat er een strafbaar feit gepleegd is of iemand die aanwezig is tijdens een handeling om later te kunnen bevestigen dat deze heeft plaats gevonden.

KINDER- EN ZEDEN POLITIE:

De afdeling binnen het Korps Politie Aruba die zich bezig houdt met de overtredingen en misdrijven onder de minderjarigen.

STRAFBAAR FEIT:

Een overtreding of misdrijf waarvoor je op grond van de wet bestraft mag worden.

STRAFRECHT:

Het gedeelte van het recht dat zich bezig houdt met de bestraffing van de wetsovertreders.

WET:

Regels die voor alle burgers van het land gelden.

2. PEDRO REBECA

Chicho, Roberto en Jopie hebben de wet overtreden. Ze zijn daarvoor gestraft. Overtredingen vinden overal ter wereld plaats. Aruba vormt hierop geen uitzondering. Rond 1900 kende Aruba weinig echte misdaad*. Kleine overtredingen werden door de Gezaghebber behandeld. Hij trad als (kanton)rechter op. Hij was de grote baas op het eiland. De ernstige gevallen werden door het Hof van Justitie op Curaçao behandeld. De gezaghebber schreef dagelijks de gebeurtenissen op in een groot boek, het gezaghebbersjournaal*. Dit journaal werd daarna naar Curaçao opgestuurd. Op Curaçao schreef de Gouverneur aan het eind van het jaar een verslag over de toestand in de koloniën. Deze verslagen noemen wij de Koloniale Verslagen*. Hierin stond o.a. hoe groot de bevolking was, wat de bestaansmiddelen waren, ook wat voor wetsovertredingen er in dat jaar plaatsvonden. Ook stond er soms bij geschreven wat voor straf de overtreders kregen (zie bron 36).

§ 2.1 Rechtswezen op Aruba

Deze paragraaf gaat over overtredingen en misdrijven op Aruba. Bron 1 komt uit het Koloniaal Verslag van 1901-1902. Het geeft aan welke overtredingen er hebben plaatsgevonden aan het begin van deze eeuw. Ook zijn er in dit hoofdstuk bronnen die ons iets vertellen over echte misdaad.

Rechtswezen op het eiland Aruba	
Behandelde zaken bij het kantongerecht gedurende het jaar 1902.	
Strafzaken:	
a. Overtredingen der verordening op de verkoop en uitslaan van gedistilleerd*	7
b. Het vee los laten lopen op andermans grond	2
c. Het gebruik van "vieze" woorden op straat	3
d. Opstandig gedrag tegen de politie	1
e. Vechtpartijen op straat	10
f. Hoon uitspreken op straat	1
g. Een dier doden zonder een geldige reden	1
h. Het overtreden van het havenreglement op Aruba	1
i. Dronken rondlopen op straat	2
j. Het zich niet houden aan de voorgeschreven bepalingen op den in, -uit en doorvoer	1
k. Het niet aangeven van een geboorte	2
l. Zonder toestemming met een geweer rondlopen	1
m. Diefstal van zaken beneden de waarde van f.25,-	3
n. Het plukken van onrijpe dividivepeulen op de gouvernementens gronden, dit zonder toestemming	1
o. Iets doen waardoor voorbijgangers benadeeld kunnen worden	1
p. het vellen van bomen*	1
Totaal	38

Vervolg bron 1 op bladzijde 13

Vervolg bron 1 van bladzijde 12

Verrichtingen op last van de rechter-commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao.	
Burgerlijke zaken:	
a. Schuldvorderingen	12
b. Vorderingen tot betaling van schadevergoeding	2
c. Vorderingen tot betering van het nadeel in eer en goeden naam geleden	1
d. Beëdiging verklaring ter verkrijging van een zeebrief	8
e. Verzet tegen vonnis van de kantonrechter	1
Totaal	24
Voorzieningen in voogdijen en toeziende voogdijen	1
Afleggen verklaring der zeereis door den schipper en het scheepsvolk	1
Beschikking op ingekomen stukken	
Aruba, ultimo December 1902	
De griffier bij het kanton gerecht te Aruba.	
(Get.) J.J.Beaujon	

Bron 1 Overzicht uit de Koloniale Verslagen 1901-1902

Bekijk bron 1. Bron 1 bestaat uit 2 kolommen. In de eerste kolom staan verschillende wetsovertredingen die in 1902 hebben plaatsgevonden. In de tweede kolom staat geschreven hoeveel keer deze wetten overtreden zijn.

1. In bron 1 wordt er een onderscheid gemaakt tussen de wetsovertredingen.
 - a. Welk onderscheid is dat ?
 - b. Wat is het verschil tussen die twee ?

Bron 2 is een voorbeeld van 5 artikelen uit het Wetboek van Strafrecht van Aruba. Lees ze alle 5 goed door. Vergelijk ze met bron 1.

Artikel 186: Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar, werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, of tegen personen die hem krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verlenen, wordt als schuldig aan wederspanspanigheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd florin.

Artikel 481: Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, vee laat lopen in tuinen, op enig weiland, op enige grond die hetzij bezaaid, bepoot of beplant is, hetzij ter bezaaiing, bepoting of beplanting is gereedgemaakt of waarvan de oogst nog niet is weggehaald, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste vijf en twintig florin.

Artikel 475: De verkoper van sterke drank of zijn vervanger, die in uitoefening van het beroep aan een kind beneden de zestien jaren sterke drank toedient of verkoopt wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie weken of geldboete van ten hoogste honderd florin.

Vervolg artikelen Bron 2 bladzijde 14

2. PEDRO REBECA

Chicho, Roberto en Jopie hebben de wet overtreden. Ze zijn daarvoor gestraft. Overtredingen vinden overal ter wereld plaats. Aruba vormt hierop geen uitzondering. Rond 1900 kende Aruba weinig echte misdaad*. Kleine overtredingen werden door de Gezaghebber behandeld. Hij trad als (kanton)rechter op. Hij was de grote baas op het eiland. De ernstige gevallen werden door het Hof van Justitie op Curaçao behandeld. De gezaghebber schreef dagelijks de gebeurtenissen op in een groot boek, het gezaghebbersjournaal*. Dit journaal werd daarna naar Curaçao opgestuurd. Op Curaçao schreef de Gouverneur aan het eind van het jaar een verslag over de toestand in de koloniën. Deze verslagen noemen wij de Koloniale Verslagen*. Hierin stond o.a. hoe groot de bevolking was, wat de bestaansmiddelen waren, ook wat voor wetsovertredingen er in dat jaar plaatsvonden. Ook stond er soms bij geschreven wat voor straf de overtreders kregen (zie bron 36).

§ 2.1 Rechtswezen op Aruba

Deze paragraaf gaat over overtredingen en misdrijven op Aruba. Bron 1 komt uit het Koloniaal Verslag van 1901-1902. Het geeft aan welke overtredingen er hebben plaatsgevonden aan het begin van deze eeuw. Ook zijn er in dit hoofdstuk bronnen die ons iets vertellen over echte misdaad.

Rechtswezen op het eiland Aruba	
Behandelde zaken bij het kantongerecht gedurende het jaar 1902.	
Strafzaken:	
a. Overtredingen der verordening op de verkoop en uitslaan van gedistilleerd*	7
b. Het vee los laten lopen op andermans grond	2
c. Het gebruik van "vieze" woorden op straat	3
d. Opstandig gedrag tegen de politie	1
e. Vechtpartijen op straat	10
f. Hoon uitspreken op straat	1
g. Een dier doden zonder een geldige reden	1
h. Het overtreden van het havenreglement op Aruba	1
i. Dronken rondlopen op straat	2
j. Het zich niet houden aan de voorgeschreven bepalingen op den in, -uit en doorvoer	1
k. Het niet aangeven van een geboorte	2
l. Zonder toestemming met een geweer rondlopen	1
m. Diefstal van zaken beneden de waarde van f.25,-	3
n. Het plukken van onrijpe dividivipeulen op de gouvernements gronden, dit zonder toestemming	1
o. Iets doen waardoor voorbijgangers benadeeld kunnen worden	1
p. het vellen van bomen*	1
Totaal	38

Vervolg bron 1 op bladzijde 13

Vervolg bron 1 van bladzijde 12

Verrichtingen op last van de rechter-commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao.	
Burgerlijke zaken:	
a. Schuldvorderingen	12
b. Vorderingen tot betaling van schadevergoeding	2
c. Vorderingen tot betering van het nadeel in eer en goeden naam geleden	1
d. Beëdiging verklaring ter verkrijging van een zeebrief	8
e. Verzet tegen vonnis van de kantonrechter	1
Totaal	24
Voorzieningen in voogdijen en toeziende voogdijen	1
Afleggen verklaring der zeereis door den schipper en het scheepsvolk	1
Beschikking op ingekomen stukken	
Aruba, ultimo December 1902	
De griffier bij het kanton gerecht te Aruba.	
(Get.) J.J.Beaujon	

Bron 1 Overzicht uit de Koloniale Verslagen 1901-1902

Bekijk bron 1. Bron 1 bestaat uit 2 kolommen. In de eerste kolom staan verschillende wetsovertredingen die in 1902 hebben plaatsgevonden. In de tweede kolom staat geschreven hoeveel keer deze wetten overtreden zijn.

1. In bron 1 wordt er een onderscheid gemaakt tussen de wetsovertredingen.
 - a. Welk onderscheid is dat ?
 - b. Wat is het verschil tussen die twee ?

Bron 2 is een voorbeeld van 5 artikelen uit het Wetboek van Strafrecht van Aruba. Lees ze alle 5 goed door. Vergelijk ze met bron 1.

Artikel 186: Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar, werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, of tegen personen die hem krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verlenen, wordt als schuldig aan wederspanningheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd florin.

Artikel 481: Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, vee laat lopen in tuinen, op enig weiland, op enige grond die hetzij bezaaid, bepoot of beplant is, hetzij ter bezaaiing, bepoting of beplanting is gereedgemaakt of waarvan de oogst nog niet is weggehaald, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste vijf en twintig florin.

Artikel 475: De verkoper van sterke drank of zijn vervanger, die in uitoefening van het beroep aan een kind beneden de zestien jaren sterke drank toedient of verkoopt wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie weken of geldboete van ten hoogste honderd florin.

Vervolg artikelen Bron 2 bladzijde 14

Vervolg artikelen Bron 2 bladzijde 13

- Artikel 366:** 1. Hij die opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort verniet, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd florin.
2. Gelijke straf wordt toegepast op hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

- Artikel 470:** 1. Met hechtenis van ten hoogste zes dagen of een geldboete van ten hoogste dertig florin wordt gestraft:
- a. Hij die zich in het openbaar of op een van de openbare weg zichtbare plaats ongekleeed of niet voldoende gekleed verschijnt;
- b. Hij die in het openbaar voor eerbaarheid aanstotelijke woorden uit;
- c. Hij die op een van de openbare weg zichtbare plaats voor de eerbaarheid aanstotelijke woorden of tekeningen stelt.

Bron 2 Wetboek van Strafrecht van Aruba

2. Met welk artikel van het Wetboek van Strafrecht komen de strafzaken uit bron 1 overeen? Vul het onderstaand schema in:

Het Wetboek van Strafrecht van Aruba	Strafzaken 1902
Artikel 186	
Artikel 481	
Artikel 475	
Artikel 366	
Artikel 470 (1b)	

3. Welke 2 overtredingen kwamen in 1902 het meeste voor?
4. Welke straf krijgt een persoon als hij in opstand komt tegen de politie?
5. Bron 1 meldt een geval waarbij een dier dood gemaakt wordt zonder geldige reden. Dat was toentertijd een strafzaak. Dierenmishandeling is voor de wet nog steeds strafbaar.
- a. Welk artikel uit het Wetboek van Strafrecht bestrijdt de dierenmishandeling?
- b. Geef een voorbeeld van een organisatie op Aruba die voor de bescherming van de dieren opkomt.
6. a. Welk artikel van het Wetboek van Strafrecht hebben Chicho, Jopie en Roberto overtreden?
- b. Welke straf hadden ze zeker gekregen als ze meerderjarig waren geweest?

7. Lees bron 3. Bron 3 gaat over een wetsovertreding.
- a. Welke wetsovertreding was dat ?
- b. Hoe noem je dit soort ernstige wetsovertredingen?

Maandag kreeg ik het bericht dat er een geval van kindermishandeling heeft plaatsgevonden. Het kind zou bijna zeker de dag niet halen. De dader, een zekere Henriquez was nog steeds voortvluchtig. Het kind is de volgende dag overleden en begraven.

Bron 3 Fragment uit het Gezaghebbersjournaal van 1848, 28 December 1857

Lees het onderstaande krantartikel.

In Colombia drie miljoen kindarbeiders

Barranquilla - Zo'n 3 miljoen kinderen in Colombia worden door hun ouders gedwongen te werken. Dat blijkt uit een rapport dat de internationale arbeidsorganisatie ILO zaterdag presenteerde. Volgens de ILO

is de meerderheid van de kinderen tussen de zeven en twaalf jaar oud. Twee miljoen kinderen werken in de steden, een miljoen verricht kinderarbeid op het platteland.

Bron 4 Amigoe di Aruba, 1997

8. Komt de wetsovertreding uit bron 4 ook op Aruba voor ? Verklaar je antwoord.
9. Er bestaat op Aruba een organisatie die bekendheid geeft aan de in bron 3 vermelde wetsovertredingen. Welke organisatie is dat ?
10. Wat probeert de organisatie te bereiken ?

Gezicht op een oud huisje, veel mirones.

Vanmorgen kreeg ik een vreselijk bericht. De politie van Fort Zoutman kreeg bezoek van meneer Silverio Semeleer. Deze bracht het bericht dat er in Noord een vrouw en haar drie kleinkinderen vermoord waren. Onmiddellijk trokken de ambtenaar van het Openbaar Ministerie en 3 politieagenten erop uit. Het was geen vals alarm. Er was een vreselijke misdaad gepleegd. Er lag een zware taak voor hen. Ze moesten de dader of daders zien te vinden.

Bron 5 Fragment uit het Gezaghebbers journaal van 1903, 14 Januari 1903

Dinsdagavond, waarschijnlijk tussen 8 en 9 uur, werd een oude weduwe met haar 3 kleinkinderen, twee jongens en een meisje, op een lage wijze vermoord. De slachtoffers waren erg jong. De oudste was nauwelijks 11 jaar en de jongste telde 6 jaren. Ze waren naar hun grootmoeder gegaan om er te overnachten. Toen de volgende dag de kinderen niet van oma terugkeerden, ging de moeder van de kinderen naar haar ouderlijk huis. Tot haar verbazing merkte ze dat de deur van het huis nog gesloten was. Dat was raar. Het was al 10 uur geweest. Eenmaal binnen ontdekte zij dat haar moeder en haar 3 kinderen vermoord waren. Spoedig bereikte het droevig bericht de buurt en de stad. De ambtenaar van het Openbaar Ministerie ging samen met een dokter en het politiekorps naar Noord toe.

Bron 6 Fragment uit de Arubaanse Courant

Op 14 Januari vond Diaria De Cuba haar 2 kinderen, moeder en neefje vermoord in het huis van haar moeder. Bij alle 4 was de hals wreedaardig afgesneden.

Bron 7 Fragment uit het Kroniekboek van parochie Sta. Anna te Noord

De bronnen 5, 6 en 7 gaan over misdaad op Aruba. Toch geven ze niet alle drie dezelfde informatie.

11. Schrijf van elke bron op de informatie die deze ons geeft over de viervoudige moord.

Deze viervoudige moord was geen gemakkelijk zaak. De ambtenaar van het Openbaar Ministerie moest deze zaak gaan uitzoeken. Hij en zijn veldwachters hadden niet het minste vermoeden, wie de dader zou kunnen zijn.

De volgende morgen (15 Januari 1903) rond 9 uur kwam een kind van de vermoorde vrouw aan de politie meedelen dat men een zekere Pedro Rebeca Tromp verdacht van het bedrijven van de moord. De argumenten moeten wel erg geloofwaardig zijn geweest, want de politie trok er meteen op uit om Pedro Rebeca te arresteren. In zijn huis trof men een hoed en een scheermes aan met bloedvlekken.

Bron 8 Fragment uit de Arubaanse Courant

Zo lang de moordenaar op vrije voeten rond liep, had men op Aruba geen rust. Er ontstond een angstige, soms panische stemming onder de bevolking. Men vreesde herhaling van het gebeurde. Vreemde en verwarde verhalen, geruchten over wat men had menen te zien en horen, deden de ronde. Men sliep overdag om gedurende de nacht wakker te blijven. Zo ging het dag in dag uit, van week tot week. De spanning nam alleen maar toe. De heer Lindoro C. Kwartz had een winkeltje in Oranjestad. Hij verkocht rum en jenever. Op een goede dag verscheen Pedro Rebeca in het winkeltje. Hij begon een praatje te maken met de heer Kwartz. Hij leunde over de toonbank terwijl hij een borrel bestelde. Bij de afrekening betaalde hij met een gouden muntstuk. Een Engelse Pondsterling. Op zich was dat niet zo ongewoon in die tijd, want zowel de fosfaatmaatschappij als de goudmaatschappij betaalden toen in goud. Maar Pedro werkte niet bij deze maatschappij. Daarom vond de heer Kwartz de zaak wat verdacht. Hij was bevriend met de heer van der Linden Schotborgh en hij dacht er goed aan te doen hem van het voorval op de hoogte te stellen.

Bron 9 Fragment uit Buiten de schaduw van de gouverneurs, W.F.M. Lampe, 1971

12. Bronnen geven soms ook tegenstrijdige informatie. Vergelijk de bronnen 6 en 7. Welk deel van de informatie in de bronnen klopt niet.

13. Vergelijk nu de bronnen 8 en 9.
a. Welk deel van de informatie in de bronnen klopt niet?
b. Bedenk een verklaring waarom bronnen tegenstrijdige informatie kunnen bevatten.

Aruba in spanning.

Pedro Rebeca werd gearresteerd. Hij beweerde dat hij onschuldig was. Daarom werden zijn vrouw en een nichtje van haar (13 jaar oud) opgeroepen. Beiden wisten aan het begin ook niets van af. Tenslotte vertelde het kind dat zij bloedvlekken had gezien op de kleren van de man en dat hij de hele nacht niet thuis was geweest...

Bron 10 Fragment uit de Arubaanse Courant

De kustbewaker beweerde dat hij 's avonds Pedro had gezien, toen hij zijn kleren in zee aan het wassen was. Ook had hij gemerkt dat Pedro een zakje met geld bij zich had.

Bron 11 Fragment uit de Arubaanse Courant

Een zekere Pedro Rebeca, die in Playa geboren is, heeft deze 4 mensen vermoord. Hij werkte nergens en stond bekend als een oplichter. Hij wist dat de vermoorde vrouw goudgeld bezat. Daar hij de volgende dag reeds schulden ging betalen met goudgeld, viel de verdenking op hem. Bij huisonderzoek trof men een scheermesdoos aan die hij van een buurman geleend had terwijl de tapadera (= deksel) van de scheermesdoos onder het lijk van de vermoorde vrouw werd gevonden.

Pedro Rebeca

Bron 12 Fragment uit Kroniekboek van Parochie Sta. Anna te Noord

De bronnen 10, 11 en 12 beweren dat Pedro Rebeca de moordenaar is. Ze brengen een aantal bewijzen naar voren om hun vermoedens te bevestigen.

14. De bronnen 8, 10 en 12 brengen hetzelfde bewijs naar voren. Welk bewijs was dat ?
15. De bronnen 9 en 12 hebben hetzelfde bewijsmateriaal aangevoerd. Welk ?
16. Welke bewijsmateriaal brengt alleen bron 12 naar voren ?

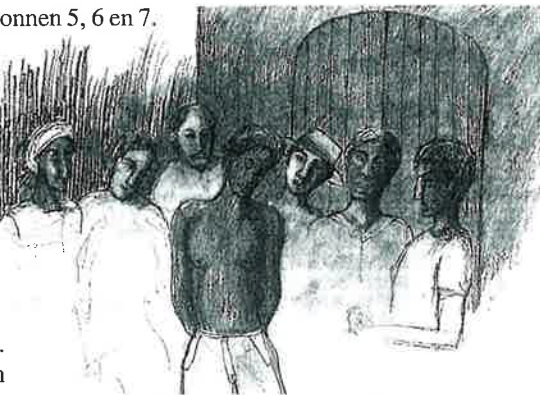
Ongeschreven bronnen kunnen ons ook informatie verschaffen over een bepaald onderwerp. Bron 13 is een fragment uit een interview met een bejaarde.

“Na aña 1909 a pasa un drama na Aruba. Un wela cu tres nieto/a a wordo asesina pa dos burdugu. Su jioew muher, mama di e tres muchanan no tawata na cas durante di e sucedido. Ora cu e la jega cas y a mira locual a pasa su mama y su tres jioeuwnan e no por a soporta e noticia cruel ey. E la haya un ataque di curazon y a kita cai for di e burico na suela. E tambe a muri mesora. Tawata den oranan di merdia cu e hendenan di gobierno a jega na e cas. Nan no a perde tempo y nan a cuminsa nan investigacion. Y nan trabao a wordo recompensa, na momento cu nan a bin encontra un man di hende cu marca di sanger ariba muraya. E marca di e man na sanger tawata falta e dede mey-mey. Mas despues e criminalnan a ser deteni. Nan tawata Pedro y Girigorio Luis. Tawata riba e dia scur ey cu Pedro a haya su number cu e merece ora cu e multitud a cuminsa grita: Pedro Mata Cuatro! E number aki te dia di awe pa nos bieuwnan ta conoci, como cu Pedro tawata tin solamente cuatro dede. E bieuwnan te conta cu Girigorio su berdadero fam no ta Luis pero Leids”.

Bron 13 Revista Boulevard, Nos bieuwnan ta conta (ingekorte versie), Mario Koolman Theolindo Lopez

17. Vergelijk bron 13 met de bronnen 5, 6 en 7.

- a. Schrijf de overeenkomstige informatie op.
- b. Schrijf de informatie op die verschillend is.
- c. Kun je verklaren waardoor bron 13 andere informatie bevat dan de voorgaande bronnen?

Pedro naar de gevangenis, tussen de menigte.

Pedro Rebeca wordt gearresteerd. Hij wordt in fort Zoutman, dat toen de gevangenis was opgesloten.

In de gevangenis, waar hij gevangen had gezeten, stond op de deur in dikke letters, met verf geschreven: “**Petra Maria Rebeca, Mata Kwater.....**” Niemand durfde die cel binnen te gaan.

Wat heb je nu geleerd ?

De gewone straf-en burgerlijke zaken werden door de plaatselijke gezaghebber afgehandeld. De ernstige voorvallen werden door het Hof van Justitie van de kolonie Curaçao behandeld in Willemstad.

Bronnen verschaffen ons informatie over het verleden.

De gebruikte bronnen zijn:

1. De Koloniale Verslagen van 1901/ 1902
2. De Arubaanse Courant
3. Kroniekboek van Parochie Sta. Anna te Noord
4. Het Gezaghebbersjournaal van 1903
5. Interview met een bejaarde

De bronnen geven soms tegenstrijdige informatie. Bronnen zijn dus niet altijd betrouwbaar. Er bestaan geschreven en ongeschreven bronnen.

BEGRIPPENLIJST

GEDISTILLEERD:	gestookt, sterke drank.
GEZAGHEBBERSJOURNAAL:	Dagboek van de gezaghebber waarin hij opschreef wat er dagelijks op het eiland gebeurde.
KOLONIALE VERSLAGEN:	Een schriftelijk verslag, over de stand van zaken in de koloniën, dat elk jaar door de dienstdoende gouverneur naar het moederland werd verstuurd.
OVERTREDING:	Het zich niet houden aan de regels.
MISDAAD:	Een zeer ernstige overtreding bijvoorbeeld moord.
MISDRIJF:	Strafbaar feit van ernstig aafd. Zie misdaad.
VELLEN:	Het omhakken van bomen.
WETSOVERTREDING:	Het zich niet houden aan de wetten.

3. EDELACHTBARE, IK BEN ONSCHULDIG

Pedro Rebeca pleegde een misdaad en moest daarvoor gestraft worden. Het betrof hier een grote strafzaak. De gezaghebber van Aruba stelde daarom de Procureur-Generaal van Curaçao op de hoogte van de viervoudige moord. Normaal gesproken kwam de Procureur-Generaal dan naar Aruba. Maar de reis tussen Aruba en Curaçao duurde erg lang. En de gezondheid van de Procureur-Generaal liet veel te wensen over. Hierdoor was het niet verstandig om op reis te gaan. Pedro Rebeca werd in de week van 7 februari per boot naar Curaçao overgebracht. Hij werd ervan beschuldigd dat hij met opzet 4 mensen vermoord had. Ook beschuldigde men hem van diefstal en brandstichting.

§ 3.1 De lange armen van de wet in 1903

Op dinsdag 18 Augustus 1903 verscheen Pedro Rebeca om 9 uur 's ochtends bij het Hof op Curaçao. De beschuldigde* werd verhoord door de Procureur-Generaal*: het hoofd van het Openbaar Ministerie*. Ook werd er geluisterd naar de verklaringen van de 16 getuigen en de 2 getuige-deskundigen*.

Lees de volgende bronnen. Elke bron vertelt iets over bovengenoemde personen.

“Ik liep langs het strand. Plotseling komt Gregorio Luydens naar mij toe. Hij zei tegen mij: Cos ta malu. Hij stelde voor om de oude vrouw te gaan bestellen. Ik dacht echt dat het een grap was”.

Bron 14 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Het was de gewoonte dat mijn kinderen bij hun oma bleven overnachten. Toen ze op 14 januari langer weg bleven dan normaal besloot ik te gaan kijken waarom het zolang duurde. Ik trof mijn moeder en mijn 2 kinderen dood aan”.

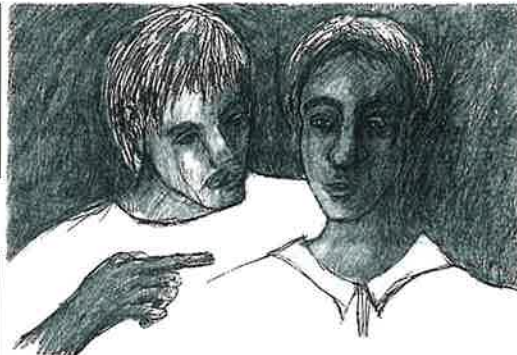
Bron 15 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Op 12 januari kwam Vidalia Tromp naar mij toe. Ze kwam het scheermes van Jules lenen. Pedro moest zich scheren en had geen scheermes. Ik heb haar toen het scheermes gegeven”.

Bron 16 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Ik heb onderzoek gedaan om te kijken of er mensenbloed op het scheermes en hoed aanwezig waren. Ik kan echter niet met zekerheid zeggen, dat het bloed op het scheermes geen mensenbloed is. Het lijkt op het bloed van een zoogdier”.

Bron 17 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

Samenzwering

“Op 14 januari heeft Pedro Rebeca mij f.8,- uitbetaald. Dat was hij mij al 1½ maand verschuldigd”.

Bron 18 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Ik ben Pedro om de achterstallige huur gaan vragen. Hij zei dat hij deze huur van 3 à 4 maanden zelfs in een keer terug kon betalen. Dat vond ik vreemd voor iemand die niet werkt en altijd om levensmiddelen kwam vragen”.

Bron 19 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Ik kreeg een zware taak. Ik moest de doodsoorzaak van de 4 overledenen vaststellen. De sterno cleido mastoideus en de carotis waren doorgesneden. Hierdoor zijn ze alle 4 doodgebloed”.

Bron 20 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Gregorio had een pak van mij geleend. We gingen samen naar het huis van de oude vrouw. Ik bleef buiten bij het hek wachten. Na een half uur komt hij naar buiten. Hij zegt tegen mij: Klaar is kees. Morgen verdelen we de buit. Als we samen thuis komen geeft hij mijn strohoed terug en verwisselt hij mijn pak voor zijn eigen kleren. Dan gaat hij de duisternis in”.

Bron 21 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Pedro Rebeca heeft én vier mensen vermoord én gestolen. Ik eis dat hij gestraft wordt. Mijn eis is de doodstraf”.

Bron 22 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

“Toen we het bericht kregen van dit drama gingen we meteen naar de woning van Maria Bonifacia Kelly. We zagen 3 slachtoffers op de vloer in de ramade naast de huisdeur. Onder de rustzetel lag er nog een ander slachtoffer. Tijdens het onderzoek vonden wij een deksel van een scheermes etui. De koffer in de kamer was opengebroken”.

Bron 23 *Strafrol van het Hof van Justitie, 1903*

De bronnen 14 tot en met 23 verstrekken ons informatie over de terechtzitting* van de zaak Pedro Rebeca. Maak nu met behulp van deze bronnen de volgende opdrachten.

- Schrijf naast de personen, de nummers van de bronnen die bij hen horen. Let wel, bij sommige personen kunnen een of meerdere bronnen gebruikt worden. Neem het volgende schema over en vul het in:

Naam deelnemer	Nummer(s) van de bron(nen)
- Procureur-Generaal
- getuigen
- getuige-deskundigen
- beschuldigde

2. Lees bron 13 uit hoofdstuk 2.
 - a. Kies uit de bronnen 14 tot en met 23 twee bronnen die dezelfde informatie bevatten als bron 13.
 - b. Schrijf deze informatie op.
3. De tekst maakt onderscheid tussen gewone getuigen en getuige-deskundigen.
 - a. Wie vallen onder de groep gewone getuigen ?
 - b. Wie zullen onder de groep getuige-deskundigen vallen denk je?

Pedro Rebeca kreeg de doodstraf. Hij bleef echter altijd volhouden dat hij onschuldig was. Het vonnis zou uitgevoerd worden op het plein voor het raadhuis op Curaçao. Pedro Rebeca was het niet eens met deze straf. Hij verzocht de gouverneur van de Kolonie Curaçao om zijn straf te veranderen. Op 11 september 1903 kwam het verlossende antwoord.

Gouvernement van Curaçao

Beschikking van Vrijdag, den 11 September 1903
No. 433

De Gouverneur,

Gelezen het vèrzoek, gedateerd 29 Augustus 1903 van Pedro Rebeca, om de doodstraf die hem opgelegd werd te veranderen;
Heeft goëdgevonden:
Dat de doodstraf, waartoe hij veroordeeld is te veranderen in die van 20 jaar dwangarbeid. Dit werk zal verricht moeten worden met boeien aan zijn voeten. Graag hiervan een kopie sturen naar het hof van Justitie.

De Gouverneur van Curaçao

Bron 24 *Archief Hof van Justitie inv. no. 754*
Ingekomen stukken, 1903

Sommige mensen hebben Pedro Rebeca tijdens zijn gevangenschap nog gezien. Ze vertellen ons het volgende hierover.

“Er waren toen ik hier aankwam 51 gevangenen. Ze namen hun lot vrij kalm op. De moordenaar van een vrouw en drie kinderen op Aruba had een Japans (indiaans) uiterlijk. Hij vertoonde koude gelaatstreken en hield vol dat hij de misdaad niet gepleegd had. Hij moest dwangarbeid verrichten. Dat bestond voornamelijk uit het schoonmaken der straten en het bikken van stenen”.

Bron 25 *Reisverslag van de Antillen en Venezuela, Van Kol*

Bron 25 vertelt ons het een en ander over Pedro Rebeca als persoon.

Pedro in de cel achter de tralies.

4. Welke informatie verschaft bron 25 over Pedro Rebeca ?
5. Pedro Rebeca zat een gevangenisstraf uit van 20 jaar. Waaruit bestond deze straf ?

Pedro Rebeca heeft nooit bekend dat hij de moord gepleegd heeft. Hij gedroeg zich tijdens zijn gevangenschap zeer goed. Na 20 jaar werd hij vrijgelaten. Hij stierf zonder ooit naar Aruba terug te keren.

Opdracht A

Ga in groepjes bij elkaar zitten. Elke groep wijst een groepsleid(st)er aan. Voer onderstaande opdracht uit.

- *Mening A:*
“Ze moeten misdadigers zoals Pedro Rebeca stevig aanpakken. Ze moeten opgehangen worden. Een advocaat voor hem is de grootste onzin die er bestaat. De politie moet de bevoegdheid krijgen om al dat tuig zonder meer achter slot en grendel te plaatsen”.
- *Mening B:*
“Verdachten zijn ook mensen. Alle mensen hebben rechten. Bovendien kunnen ze onschuldig zijn en dan mag je ze niet onnodig vasthouden. De politie en justitie hebben al zoveel bevoegdheden! Het zou niet eerlijk zijn om de verdachten bepaalde rechten te ontnemen”.

Met welke van de 2 zijn jullie het eens ? Motiveer je keuze.

Opdracht B

Nu gaan we de rechtszaak uit 1903 met zijn allen uitbeelden.

In deze rechtszaak zijn verschillende partijen betrokken.

1. De Rechter
2. De Procureur-Generaal
3. De deurwaarder
4. De getuigen
5. De beschuldigde

De klas wordt in 2 groepen verdeeld. De acteurs en het publiek bij de rechtbank.

De rolverdeling: 10 leerlingen

1. De Rechter van de kolonie Curaçao
2. De Procureur-Generaal van het Hof van de kolonie Curaçao
3. De deurwaarder van het Hof
4. Diaria de Cuba, dochter, moeder en tante van de slachtoffers
5. Francisco Tromp, zoon en oom van de slachtoffers
6. Jules Tromp, eigenaar van het scheermes dat op de onheilsplek gevonden werd
7. Helenita Tromp, kende Pedro Rebeca. Hij was haar geld verschuldigd.
8. Dokter Horatio Elogio Oduber, gouvernements geneeskundige op Aruba
9. Gregorio Luydens, vermeende medeplichtige
10. Pedro Rebeca, de beschuldigde

Lees de rol dat je toegewezen krijgt goed door. Stel dat je de kans krijgt om in een teletijdmachine terug te gaan naar 1903. Je bent op Curaçao in de Raadkamer van het Hof van Justitie. Je maakt de rechtszitting tegen Pedro Rebeca aan den lijve mee. Hoe stel jij de reactie voor van de nabestaanden? Wat zou jij doen als jij Pedro Rebeca was? Wat zou je doen als je de rechter was? Bedenk goed welke houding je zult aannemen. Veel plezier met je toneelstuk.

De deurwaarder: “Wilt U allen opstaan uit eerbied voor het Hof?”
(De rechter komt binnen)
“Aan de orde is de zaak tegen Pedro Rebeca.”
(De rechter klopt met de hamer op tafel en opent de zitting. De zaak tegen Pedro Rebeca is begonnen.)

De rechter: “Bent U Pedro Rebeca?”

Pedro: “Ja, Edelachtbare.”

De rechter: “U bent geboren op Aruba op 29 Juni 1874?”

Pedro: “Ja, Edelachtbare. Ik ben 28 jaar oud.”

De rechter: “U bent visser en U woont in Noord?”

Pedro: “Ja, Edelachtbare. Ik woon daar samen met Vidalia Hyronimo.”

De rechter: “Ik wijs U erop dat U niet de plicht heeft om te antwoorden. U heeft het recht om te zwijgen wanneer U dat goed uitkomt.”

Pedro: “Goed, Edelachtbare.”

De rechter: “Dan wil ik nu de waarnemend Procureur-Generaal verzoeken om de aanklacht voor te lezen.”

Procureur-Generaal: “Edelachtbare, ik vind dat Pedro Rebeca schuldig is aan het volgende:

– Hij heeft in de nacht van 14 op 15 Januari 4 mensen met een scheermes vermoord. Hij heeft dit met opzet gedaan. De slachtoffers waren Maria Bonifacia Kelly, haar kleinkinderen Juan Nepomuceno de Cuba, Bibiana de Cuba en Laurens Tromp. Dit is een onmenselijke daad.

– Daarna heeft hij f. 65,- gestolen uit een koffer van Mevrouw Kelly.

– Om de sporen van zijn daad uit te wissen probeerde hij het huis in brand te steken. Dan zou de daad op een ongeluk lijken. Door een onbekende oorzaak is het vuur echter uitgegaan. Hij wordt, Edelachtbare, beschuldigd van moord, diefstal en brandstichting. De straf die hij verdient staat in het Wetboek van Strafrecht.”

(De Procureur-Generaal kijkt erg serieus.)

De rechter:

“Dank U, meneer de Procureur-Generaal.”

(De rechter richt zich nu tot de verdachte.)

“Meneer Rebeca. U bent op 14 januari het huisje van Maria Tromp binnengegaan. U hebt Maria en haar drie kleinkinderen vermoord. Daarna hebt U de koffer opengebroken en het geld, dat daarin bewaard werd, gestolen. U heeft ook geprobeerd om het huisje in brand te steken. Zo kon het lijken alsof de 4 slachtoffers per ongeluk om het leven waren gekomen. Een zeer ernstige beschuldiging Meneer Rebeca.”

“Ik geef nu het woord aan U, Meneer Rebeca. Wat kunt U mij over het gebeuren vertellen? Was U erbij betrokken?”

Pedro:

“Meneer de rechter. Ik ben een eerlijk man. Ik beken dat ik erbij betrokken ben geweest maar ik ontken dat ik een viervoudige moord op mijn geweten heb. Ik ben onschuldig.”

De rechter:

“Maar hoe kunt U Meneer Rebeca erbij betrokken zijn geweest zonder de 4 moorden te hebben gepleegd?”

Pedro:

“Ik was niet alleen. Mijn compagnon was Meneer Gregorio Luydens. Op een avond liep ik langs het strand bij Manchebo. Meneer Luydens kwam naar mij toe. Het stelde voor om de oude vrouw te gaan bestelen. Ik dacht dat het een grap was. Later dacht ik echter dat het geen slecht idee zou zijn. Vooral omdat Meneer Luydens tegen mij zei dat ik niet naar binnen hoefde te gaan.”

“Wij gingen op de avond van 14 op 15 januari naar het huis van de oude vrouw. Ik moest buiten wachten. Hij ging naar binnen. Het duurde wel lang. Ik werd ongeduldig. Net toen ik naar binnen wou gaan, kwam hij naar buiten. Hij zei tegen mij: Het is gelukt. Morgen krijgen we een enorme opschudding. We hadden afgesproken dat we de buit de volgende dag zouden verdelen. Bij daglicht onder de cashu boom in de knoek.”

De rechter:

“Had U niet het minste vermoeden van wat er aan de hand was?”

Pedro:

“Nee, edelachtbare. Ik heb er niets van gemerkt.”

De rechter:

“U zegt dat U niets van de viervoudige moord afwist. Toch vertonen Uw kleren bloedvlekken. Hoe verklaart U dat?”

Pedro:

“Toen Gregorio mij kwam halen, merkte hij op, dat we allebei in het wit gekleed waren. Hij zei, dat het te opvallend zou zijn, als we allebei bij volle maan in het wit gekleed zouden gaan. Hij vroeg om een pak van mij te mogen lenen.”

De rechter: “U hebt de dag na de moord al uw schulden terug betaald. Maar U werkte op dat moment nergens. Waar kwam al dat geld vandaan?”

Pedro: “Ik heb vorig jaar de administratie bijgehouden van Shon Eman. Ik heb toen f. 260,- verdiend. Sindsdien heb ik samen met mijn vrouw en kind van dat geld geleefd. Ook ben ik 2 maanden lang voor Shon Eman koetsier geweest. Ik heb toen f. 23,- verdiend. Later ging ik vissen. Ik ben echter sinds december ziek. Ik heb sindsdien niet meer gewerkt.”

De rechter: “Hoe werd U op de hoogte gebracht van het gebeuren?”

Pedro: “Edelachtbare, ik was de dag na de moord naar de stad gegaan met Frederik Hollander en Rosita Tromp. Op weg naar huis kwamen we Sji Sja Mateo tegen. Zij vertelde ons het vreselijk nieuws.”

De rechter: “Er is zelfs gezegd dat U naar de begrafenis bent geweest.”

Pedro: “Dat klopt Edelachtbare en ik vond het vreselijk.”

De rechter: “U wordt bedankt Meneer Rebeca. Ik verzoek nu over te gaan om de getuigenverklaringen te horen.”

(De eerste getuige wordt opgeroepen.)

“Mevrouw De Cuba, deze zaak gaat over de viervoudige moord betreffende Uw moeder, zoon, dochter en neef. Bent U bereid een verklaring hierover af te leggen?”

Diaria de Cuba: “Ja, edelachtbare.”

Deurwaarder: “Diaria de Cuba, zweert U de waarheid te spreken, de gehele waarheid en niets dan de waarheid?”

Diaria de Cuba: “Zo waarlijk helpe mij, God almachtig.”

Procureur-Generaal: “Kunt U de rechter vertellen wat U op de 14de januari hebt waargenomen?”

Diaria de Cuba: *(snik)* “Het was vreselijk. Mijn kinderen waren de avond ervoor bij mijn moeder gaan slapen. Het was al tegen 10 uur. Normaal kwamen de kinderen 's ochtends vroeg terug. Ik begon ongerust te worden. Ik besloot een kijkje te gaan nemen waarom ze zo lang weg bleven. En” *(snik)*

Procureur-Generaal: “Ik snap dat het heel erg moeilijk is voor U Mevrouw de Cuba, maar kunt U misschien vertellen wat U zag toen U daar aankwam?”

Diaria de Cuba

Diaria de Cuba: “Mijn moeder en mijn beide kinderen lagen dood op de grond.” *(snik)* “Mijn neefje lag een eind verderop, dichtbij de schommelstoel. Ook dood.” *(snik)*.

Procureur-Generaal: “Bedankt Mevrouw de Cuba. U kunt gaan zitten.” *(De tweede getuige wordt opgeroepen.)*

De rechter: “Meneer Tromp, deze zaak gaat over de viervoudige moord betreffende Uw moeder, twee neven en een nichtje. Bent U bereid een verklaring hierover af te leggen?”

Francisco Tromp: “Ja, edelachtbare.”

Deurwaarder: “Francisco Tromp, zweert U de waarheid te spreken, de gehele waarheid en niets dan de waarheid?”

Francisco Tromp: “Zo waarlijk helpe mij, God almachtig.”

Deurwaarder: “Meneer Tromp, U hebt het Openbaar Ministerie op het spoor gebracht van Pedro Rebeca. Kende U Meneer Rebeca?”

Francisco Tromp: “Ja Meneer, hij woont bij ons in de buurt.”

Procureur-Generaal: “Wat bracht U op het idee dat hij de dader moest zijn geweest?”

Francisco Tromp: “Hij was arm en werkte nergens. Hij liet zijn vrouw bedelen om voedsel. De dag na de moord begon hij met geld te strooien. Het waren gouden munten die erg veel leken op de munten die de avond daarvoor uit de koffer van mijn moeder gestolen waren. Hij betaalde iedereen van wie hij geld had geleend terug. Ik vond dat heel vreemd. Mijn vrouw vertelde mij dat hij haar 2 weken voor het gebeuren vroeg of mijn moeder alleen thuis sliep. Zij had er echter niets kwaads achter gezocht.”

Procureur-Generaal: “Bedankt Meneer Tromp. U kunt gaan zitten.” *(De derde getuige wordt opgeroepen.)*

De rechter: “Meneer Tromp, deze zaak gaat over de viervoudige moord betreffende Uw moeder, twee neven en een nichtje. Bent U bereid een verklaring hierover af te leggen?”

Jules Tromp: “Ja, edelachtbare.”

Deurwaarder: “Jules Tromp, zweert U de waarheid te spreken, de gehele waarheid en niets dan de waarheid?”

Jules Tromp: “Zo waarlijk helpe mij, God almachtig.”

Procureur-Generaal: “Men beweert dat het scheermes, waarmee de misdaad gepleegd werd, van U was. Klopt dat?”

Jules Tromp: “Ja, meneer.”

Procureur-Generaal: “Hoe komt het dan dat U niet in het bezit was van Uw scheermes?”

Jules Tromp: “Ik had het aan mijn broer Otalies geleend. Mijn moeder vertelde mij dat de vrouw van Pedro op 11 januari langs was geweest. Ze vroeg of ze een scheermes kon lenen voor haar man. Ze waren zo arm dat ze geen geld hadden om een scheermes te kopen.”
(De Procureur-Generaal laat een voorwerp zien.)

Procureur-Generaal: “Herkent U dit, Meneer Tromp?”

Jules Tromp: “Ja, meneer. Dat is het hoesje waarin ik mijn scheermes bewaart.”

Procureur-Generaal: “Dit vonden wij op de onheilsplek. U wordt bedankt Meneer Tromp. U kunt gaan zitten.”
(Meneer Tromp gaat terug naar zijn plaats. Getuige nummer vier wordt opgeroepen.)

De rechter: “Mevrouw Tromp, deze zaak gaat over de viervoudige moord betreffende een oude vrouw en drie kinderen. Bent U bereid een verklaring hierover af te leggen?”

Helenita Tromp: “Ja, edelachtbare.”

Deurwaarder: “Helenita Tromp, zweert U de waarheid te spreken, de gehele waarheid en niets dan de waarheid?”

Helenita Tromp: “Zo waarlijk helpe mij, God almachtig.”

Procureur-Generaal: “Mevrouw Tromp, hoe lang kent U Pedro Rebeca al?”

Helenita Tromp: “Al sinds ik in Noord woon, meneer.”

Procureur-Generaal: “Kunt U mij iets over hem vertellen?”

Helenita Tromp: “Hij was erg arm. Maar ook lui. Hij werkte nergens. Zijn vrouw kwam steeds om een beetje suiker of meel bedelen. Hij was ons al een maand geld verschuldigd. Op 15 januari betaalde hij ons zijn schuld terug. In totaal f. 2.75. Ook was Rosita Tromp toevallig bij ons op bezoek. Hij betaalde haar een achterstallige schuld van f. 8,- terug. Hij gaf zelfs mijn zusje f. 0.25 kado.”

Procureur-Generaal: “Mevrouw Tromp, de beschuldigde beweert dat Gregorio Luydens medeplichtig is aan deze gruwelijke daad. Kent U Meneer Luydens?”

Helenita Tromp: “Ja Meneer. De heer Luydens is een respectabele man. Hij werkt elke dag en zorgt goed voor zijn vrouw en kinderen.”

Procureur-Generaal: “Bedankt Mevrouw Tromp. U kunt gaan zitten.”
(Getuige nummer vijf is een getuige-deskundige. Dokter Horatio Oduber wordt naar voren geroepen.)

De rechter: “Dokter Oduber, deze zaak gaat over de viervoudige moord betreffende een oude vrouw en drie kinderen. Bent U bereid een verklaring hierover af te leggen?”

Dokter Horacio Oduber: “Ja, edelachtbare.”

Deurwaarder: “Dokter Oduber zweert U de waarheid te spreken, de gehele waarheid en niets dan de waarheid?”

Dokter Horacio Oduber: “Zo waarlijk helpe mij, God almachtig.”

Procureur-Generaal: “Dokter Oduber. U had de opdracht om de doodsoorzaak van de slachtoffers vast te stellen, klopt dat?”

Dokter Horacio Oduber: “Ja, dat klopt.”

Procureur-Generaal: “Wat was Uw diagnose?”

Dokter Horacio Oduber: “Ik heb de vier slachtoffers bekeken en ik kwam tot de conclusie dat alle vier op dezelfde manier om het leven waren gebracht. Bij elk slachtoffer waren de sterno cleido mastoideus en de carotis doorgesneden. Ze zijn daardoor doodgebloed.”

Procureur-Generaal: “De dader heeft dus een vlijmscherp voorwerp gebruikt. Zou het bijvoorbeeld een scheermes kunnen zijn?”

Dokter Horacio Oduber: “Ja, ik denk het wel.”

Procureur-Generaal: “Dank U wel dokter. Ik zou graag de laatste getuige willen oproepen. Meneer Luydens, wilt U alstublieft naar voren komen?”

De rechter: “Meneer Luydens, deze zaak gaat over de viervoudige moord betreffende een oude vrouw en drie kinderen. Bent U bereid een verklaring hierover af te leggen?”

Gregorio Luydens: “Ja, edelachtbare.”

Deurwaarder: “Meneer Gregorio Luydens zweert U de waarheid te spreken, de gehele waarheid en niets dan de waarheid?”

Gregorio Luydens: “Zo waarlijk helpe mij, God almachtig.”

Procureur-Generaal: “Meneer Luydens, U hebt de verklaringen van de beschuldigde gehoord. Wat voor commentaar hebt U daarop?”

Gregorio Luydens: “Meneer de rechter, ik ben een hard werkende man die het rechte pad bewandel. Alle beschuldigingen aan mijn adres zijn onwaar.”

Procureur-Generaal: "U wordt bedankt, Meneer Luydens."

De rechter: "Ik geef nu het woord aan de vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie."

Procureur-Generaal: "Meneer de rechter, Mevrouw Bonifacia Kelly was een oude weduwe. Haar 2 dochters, Diaria de Cuba en Menancia Hayde, vonden dat het beter voor haar was, dat ze 's avonds niet alleen zou slapen. Daarom hadden ze een afspraak met haar gemaakt dat de kleinkinderen elke avond bij haar zouden overnachten. Omdat de kinderen rond 10 uur die dag nog niet thuis waren gekomen werd Mevrouw Diaria de Cuba ongerust. Ze besloot naar het huis van haar moeder te gaan om de kinderen zelf op te halen. Toen ze daar aankwam werd ze geconfronteerd met een macaber schouwspel. Haar moeder, haar zoon, dochter en ook haar neef waren alle vier de avond daarvoor vermoord."
(De Procureur-Generaal pauzeert even en gaat dan verder)

"Meneer Silverio Semeleer bracht gezaghebber Zeppenfeldt van dit gebeuren op de hoogte. De gezaghebber trok onmiddellijk met vier veldwachters naar de plek des onheils. Eenmaal aangekomen, troffen ze de vier levenloze lichamen aan. Op 15 Januari 1903 kwam Francisco Tromp naar de politiewacht in Fort Zoutman. Hij zei dat hij een sterk vermoeden had dat Pedro Rebeca de viervoudige moord had gepleegd. Het Openbaar Ministerie vond na een uitvoerig onderzoek dat de bewijzen voldoende waren om hem te arresteren. Men vond bij hem thuis zijn hoed en zijn donker pak vol met bloedvlekken, ook vond men de tapadera van het scheermes dat hij geleend had, onder het lijk van de oude vrouw. Een dag na de moord betaalde hij iedereen al zijn schulden terug. Edelachtbare, U hebt alle getuigenverklaringen gehoord. Ik acht dat dit alles voldoende bewijs heeft geleverd dat Pedro Rebeca de dader is van de misdaad. Ik eis dat hij gestraft wordt. Mijn eis de doodstraf. Ik heb gezegd."

De rechter: "Ik geef nu het laatste woord aan de beschuldigde."

Pedro Rebeca: "Edelachtbare, ik wil dat U begrijpt dat ik het slachtoffer ben van een gemene streek. Ik heb de daad niet begaan. Ik ben onschuldig."

De rechter: "U wordt bedankt, Meneer Rebeca. Ik wil U allen bedanken voor Uw aanwezigheid. Ik sluit nu de zitting. Het Hof doet straks een uitspraak."

§ 3.2 De rechtspraak nu

In § 3.1 hebben wij een voorbeeld van een rechtszaak uit 1903 besproken. De rechtspraak van vroeger verschilt met die van nu. In paragraaf 3.2 bespreken wij de taak van de rechter. In paragraaf 3.3 wordt een strafzaak uitgewerkt en paragraaf 3.4 gaat over een burgerlijke zaak.

Rechtspreken gebeurt overal. Neem bijvoorbeeld een voetbalwedstrijd. Tijdens het spel worden bepaalde regels overtreden. Hierdoor kunnen de spelers boos worden en kan er ruzie op het veld ontstaan. Het spel wordt dan even stop gezet. De scheidsrechter gaat dan na wie de regels overtreden heeft. De speler die de spelregels overtreden heeft, wordt gestraft. Soms krijgt hij de gele of rode kaart, afhankelijk van de soort overtreding die hij begaan heeft. De scheidsrechter fluit en het spel wordt voortgezet.

Iemand die een ruzie oplost moet onpartijdig zijn. Daarom behoren de scheidsrechters tot geen enkele voetbalclub. Ze zijn onafhankelijk. Ze krijgen een scheidsrechtersopleiding volgens de normen van de FIFA*, de internationale voetbalorganisatie. Pas daarna kan die persoon het werk van scheidsrechter doen en recht spreken op het voetbalveld.

De rechter is een soort scheidsrechter. Hij moet de mensen straffen die de wet overtreden. Dit gebeurt o.a. in een strafzaak*. Soms moet hij een oplossing vinden voor een probleem tussen 2 mensen. Dit laatste noemen we een burgerlijke zaak*. De rechterlijke macht op Aruba is in handen van onafhankelijke rechters. Ze worden voor het leven benoemd door de koningin.

De taak van de scheidsrechter en de rechter vertonen veel overeenkomsten. Er zijn natuurlijk ook veel verschillen.

6. Schrijf 2 overeenkomsten op.
7. Bedenk 2 verschillen tussen het werk van een scheidsrechter en het werk van een rechter.
8. Waarom moet een rechter onafhankelijk zijn ?
9. Bedenk een reden waarom de rechter voor het leven benoemd wordt.

De rechter heeft een zware taak. Hij moet oordelen of iemand die een overtreding of een misdaad heeft begaan wel of niet gestraft moet worden. Een overtreding begaan is erg, maar een misdaad plegen is veel erger. Als de rechter een beslissing neemt, noemt men dat een vonnis* of beschikking.

Tankstation aan verkeerd adres met klacht over wateroverlast

Oranjestad - Het Coastal-tankstation zal in de regentijd steeds problemen krijgen met wateroverlast. Coastal spande een rechtszaak aan tegen de eigenaar van het terrein.

Volgens Coastal is de eigenaar van het terrein verantwoordelijk voor een verkeerd afgegraven afwateringskanaal. Bij heftige regenval loopt de weg ter hoogte van het tankstation en het

Vervolg Bron 27 bladzijde 32

Vervolg Bron 27 van bladzijde 31

tankstation zelf volledig onder water. Hierdoor moest het bedrijf noodgedwongen in die dagen de deuren sluiten. Coastal eiste dat de eigenaar de oorspronkelijke situatie herstelt met een probleemloze rooi.

Coastal kreeg geen gelijk. De rechter stuurde Coastal naar de vorige eigenaar van het terrein. Achteraf blijkt het dat Coastal op de verkeerde eigenaar boos was geworden.

Bron 27 Amigoe di Aruba, 20-3-1997

Jonge recidivist krijgt 2½ jaar voor overval

Willemstad - Mr. X heeft een gevangenisstraf van 2½ jaar gekregen. Hij had een vrouw bedreigd met een vuurwapen, pakte vervolgens haar auto af en ging ermee van door. Onderweg ramde hij een politiewagen. De rechter vond dat de schuld van deze man voldoende bewezen was. De advocaat van

de verdachte probeerde nog zijn cliënt vrij te spreken door de aandacht op het verleden van de verdachte te brengen. Hij beweerde dat zijn cliënt toen hij klein was weinig aandacht kreeg van zijn ouders. Zijn pleidooi mocht echter niet baten. Zijn cliënt kreeg 2½ jaar gevangenisstraf.

Bron 28 Amigoe di Aruba, 15-3-1997

Arubaanse muziekbond vandaag voor de rechter

Oranjestad - Vandaag staan in de rechtszaal de heren X en Y terecht. Y is de gitarist van een Arubaanse band. Hij werd vorig jaar op het vliegveld Reina Beatrix gepakt met een voorraad cocaïne in zijn bagage. X zou de leverancier van de verboden middelen zijn.

De band stond op het punt van vertrek voor een tournee in het buitenland. Het tournee ging wel door. De band moest daarom meteen op zoek gaan naar een vervanger voor de gitarist.

Bron 29 Amigoe di Aruba, 22-3-1997

Kamelen weg bij piramides

Cairo - De kamelen-en paardendrijvers die toeristen rondleiden bij de wereldberoemde piramides van Gizeh zijn woedend. De Egyptische autoriteiten willen hen weg hebben en zij hebben de rechter ingeschakeld. De directeur van de antieke kunstschaten in Gizeh vindt dat het tijd

wordt om het archeologisch erfgoed te beschermen. De kamelen en paarden p...pen en p...ssen overal. Ze verwoesten de monumenten. Kamelen drijver Seyyed Abdo spreekt namens 500 collega's. Hij zegt dat zij zich niet laten verdrijven. Hij heeft een klacht ingediend bij de justitie.

Bron 30 Amigoe di Aruba, 21-3-1997

Vakbond vecht schorsing werknemer hotel aan

Oranjestad - De Arubaanse vakbond stap vanmiddag naar de rechter. De aanleiding was de in vakbondsogen de onrechtmatige schorsing van een werknemer. De directeur van het hotel was boos op zijn werknemers. Deze nodigden zonder medeweten van de

directie de vakbond uit om over hun situatie te praten. Volgens de woordvoerder van de vakbond doet het hotel ondanks de mooie woorden niets om de arbeidsomstandigheden te verbeteren.

Bron 31 Amigoe di Aruba, 24-2-1997

10. Lees de bronnen 27 tot en met 31. Het zijn 5 krantartikelen. Leg bij elk krantartikel uit of het gaat over een burgerlijke zaak of een strafzaak. Verklaar je keuze.

§ 3.3 Cumpra Cos Horta

Raquel en Julie zitten onder de kwihi-boom. Lekker even uitblazen. Na zo'n schooldag ben je ook doodmoe. "Ik heb honger" zegt Julie. "Ik rammel". "Wil jij een pastechi?" Raquel knikt. "Ik wil wel een pastechi, maar ik heb geen zin om nu naar de refresheria te lopen. Ik ben daar nu te moe voor". "Ik ga wel" zegt Julie en ze loopt weg. Raquel blijft alleen achter. Ze kijkt rond. Bij het hek staat een groep kinderen. Ze zijn enthousiast aan het praten. Raquel wordt nieuwsgierig. Wat zou daar aan de hand zijn? Ze besluit even te gaan kijken. Eigenlijk vindt ze het niet helemaal eerlijk ten opzichte van Julie. Ze wou eerst niet mee en nu gaat ze toch een eindje lopen. Ze had net zo goed haar vriendin kunnen vergezellen naar de refresheria. Als ze eenmaal aankomt ziet ze wat er aan de hand is. Een jongen probeert de leerlingen cd's te verkopen. De prijzen zijn erg laag. De jongen probeert Raquel bij de groep te betrekken. Ze is echter een beetje achterdochtig en houdt zich op een afstand. Als Julie terugkomt lopen de twee vriendinnen babbelend naar huis. Raquel vertelt Julie wat ze gezien heeft. "Je hebt toch niets gekocht, he?" zegt Julie verschrikt. "Nee" antwoordt Raquel. "Gelukkig maar" zegt Julie en ze zucht diep. "De laatste tijd wordt er vaak ingebroken. Geluidsapparatuur en cd's zijn erg in trek. De gestolen goederen worden vaak weer doorverkocht. Mocht de politie erachter komen dat jij gestolen goederen gekocht hebt, dan ben je voor de wet een heler*. Je kunt dan opgepakt worden". "Oei" zegt Raquel. "Ik ben toch blij dat ik niets van hem gekocht heb. Je kunt het maar nooit weten".

Het blijkt achteraf dat de cd's inderdaad gestolen waren. De politie kreeg een 'tip' en de jongen werd opgepakt. De kranten stonden er vol van.

11. De jongen in het verhaal begaat verschillende wetsovertredingen. Welke wetsovertredingen zijn dat?
12. Neem nu hoofdstuk 2 voor je. Bekijk bron 2.
- Welke van de genoemde artikelen van het Wetboek van Strafrecht heeft de jongen uit het verhaal overtreden?
 - Welke straf zou de rechter hem conform dat artikel kunnen opleggen?

Bekijk de tekst van paragraaf 3.3 en bron 32.

Artikel 431: 1. Hij die opzettelijk enig door misdrijf verkregen voorwerp koopt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt wordt als schuldig aan heling gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste 3 jaren of een geldboete van ten hoogste 6000 florin.

2. Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die opzettelijk uit de opbrengst van enig door misdrijf verkregen voordeel trekt.

Bron 32 Wetboek van Strafrecht

13. a. Welke personen uit het verhaal komen voor deze straf in aanmerking?
- b. Wat voor een straf kunnen zij maximaal krijgen?

§ 3.4 De lange armen van de wet

Deze paragraaf legt uit hoe men bij een strafzaak te werk gaat. De jongen uit het verhaal wordt door de politie aangehouden. De politie gaat de gegevens en aanwijzingen verzamelen om te bewijzen dat de jongen, de verdachte*, een strafbaar feit heeft gepleegd. De verdachte wordt verhoord. Alles wordt schriftelijk vastgelegd in een procesverbaal*. In het verbaal staat waar de cd's vandaan komen. De personen die bij hem goederen gekocht hebben worden ook opgespoord en verhoord. Het werk van de politie stopt na het opsporingsonderzoek*.

De taken van de politie zijn:

1. het opsporen van de verdachte
2. het verhoren van de verdachte
3. het opmaken van een procesverbaal
4. het opsporingsonderzoek doorsturen naar het Openbaar Ministerie

De officier van justitie bestudeert het procesverbaal dat de politie opgestuurd heeft. Op basis van het procesverbaal beslist de officier van justitie of de verdachte vervolgd zal worden. Als er onvoldoende bewijzen zijn beslist de officier van justitie doorgaans dat de verdachte niet zal worden vervolgd. De zaak wordt dan niet verder behandeld. Zoniet, dan moet de verdachte voor de rechter verschijnen. De oproeping om te verschijnen heet dagvaarding*. De dagvaarding vermeldt tevens het tenlaste gelegde strafbare feit. De officier van justitie stuurt het procesverbaal met bijgaande stukken (zoals bijvoorbeeld een psychiatrisch rapport, reclasseringsrapport, bevel van in verzekering stelling) op naar de rechtbank. Deze documenten zijn allemaal zeer belangrijk voor een strafzaak en behoren tot het strafdossier.

Tijdens het vooronderzoek zal de officier van justitie bij bepaalde handelingen goedkeuring en medewerking nodig hebben van de rechter commissaris.

Gaat het om minder ernstige zaken en zit de verdachte in voorarrest dan mag de verdachte naar huis en krijgt hij een oproep om voor de rechtbank te verschijnen als zijn zaak voorkomt. Voor de rechtbank staan twee partijen tegenover elkaar. De verdachte en de officier van justitie die de schuld van de verdachte probeert te bewijzen. De toespraak van de officier van justitie noemen we een requisitoir*. Soms roept de officier van justitie mensen op om tegen de verdachte te getuigen. Deze mensen noemen we: getuigen à charge*. Op het einde van zijn toespraak eist hij een bepaalde straf voor de verdachte.

Taak van de officier van justitie:

- de verdachte voor de rechter te brengen
- de schuld van de verdachte proberen te bewijzen
- de straf eisen die de verdachte volgens hem verdient

De verdachte mag een advocaat inhuren om zich te laten verdedigen. Als de verdachte het geld niet heeft om een advocaat te betalen krijgt hij er een toegewezen. Zo'n advocaat noemen we een pro-deo* advocaat. De advocaat zal bepleiten dat het wettig en overtuigend bewijs niet door het Openbaar Ministerie is geleverd, dat er geen sprake is van het plegen van een strafbare feit en dat de verdachte niet strafbaar is. Hij zal een andere lezing van de feiten geven dan de officier van Justitie. Hij baseert zijn toespraak op de verklaringen van de verdachte, van eventuele getuigen en deskundigen, en andere stukken die tot het strafdossier behoren. De toespraak van een advocaat noemen we een pleidooi*. Ook de advocaat roept de hulp in van getuigen om de onschuld van zijn cliënt te bewijzen. Dit zijn de à dé charge* getuigen.

Taak van de advocaat:

- de onschuld van de verdachte proberen te bewijzen
- er voor te zorgen dat de verdachte een lage straf krijgt

Tijdens de rechtszitting worden er aantekeningen gemaakt over het hele proces. Dat is de taak van de griffier*.

Taak van de griffier:

- de rechtszitting notuleren

De rechter luistert naar al deze mensen. De zitting wordt gesloten. Meestal volgt het vonnis 14 dagen later.

§ 3.5 Een rechtzitting

Paragraaf 3.1 ging over een strafzaak in 1903. Pedro Rebeca werd beschuldigd van een viervoudige moord, diefstal en brandstichting. Tijdens zijn rechtszitting werd hij beschuldigde genoemd omdat men al een aantal bewijzen tegen hem had. De schuldeiser was toen de waarnemend Procureur-Generaal. In paragraaf 3.3 bespraken we een andere soort strafzaak: de verkoop van gestolen goederen. Dit komt nog steeds vaak voor. Het verschijnen van deze jongen voor de rechter noemen wij rechtszitting. We zeggen dan dat 'de zaak' voorkomt. Hoe gaat dat allemaal in zijn werk? In deze paragraaf gaan we stap voor stap na hoe de rechtszitting plaatsvindt.

De rechtzaal in Oranjestad

Een rechtszitting doorloopt verschillende fasen:

1. Het uitroepen van de rechtszaak.

De deurwaarder verzoekt iedereen op te staan als de rechter binnenkomt. Daarna kondigt hij de zaak aan. De zaak wordt dus geopend.

2. De opening van de zaak.

De rechter controleert naam, adres, leeftijd, geboorteplaats en beroep van de verdachte. Hij verzoekt de verdachte goed op te letten. Hij vertelt hem dat hij niet verplicht is te antwoorden. Ook gaat hij na of de verdachte wordt bijgestaan door een advocaat.

3. De aanklacht.

De officier van justitie leest de aanklacht of de beschuldiging voor.

De Officier van Justitie leest de aanklacht voor

4. Het doornemen van de aanklacht.

De rechter neemt de aanklacht door op een aantal punten, eventueel worden er zaken verbeterd of rechtgezet.

5. Het getuigenverhoor.

De getuigen worden gehoord door de rechter, de aanklager en de verdediger. Ze moeten een eed afleggen. Ze zweren de gehele waarheid en niets anders dan de waarheid te zullen vertellen. Als de getuige in God gelooft zal hij de eed afleggen, anders zal hij de belofte afleggen. De verklaringen van de getuigen worden onder ede afgelegd.

Er zijn verschillende soorten getuigen.

- De getuigen die tegen de verdachte verklaren.
- De getuigen die in het voordeel van de verdachte verklaren.
- De getuige-deskundige die een verklaring aflegt over een onderzoek dat hij heeft gedaan in verband met de zaak. (bijvoorbeeld een dokter of een sociaal werker)
- De getuige-slachtoffer.

6. Het verhoor van de verdachte.

De rechter, aanklager en verdediger verhoren de verdachte.

Van links naar rechts de verdachte, de advocaat, de officier van justitie, de rechter en de griffier

7. Het requisitoir.

De Officier van Justitie, vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie, leest de beschuldiging en strafeis voor.

8. Het pleidooi.

Dit is de verdedigingsrede van de advocaat. Hij probeert zoveel mogelijk zijn cliënt vrij te spreken.

De advocate houdt haar pleidooi

Het laatste woord van de verdachte

9. Het laatste woord van de verdachte.

Een verdachte mag als hij wil het laatste woord hebben. Hij kan de rechter verzoeken om hem te ontzien van straf.

10. Het vonnis.

De rechter veroordeelt de verdachte, spreekt hem vrij, of ontslaat hem van alle vervolging.

Neem het rollenspel van de rechtszitting van 1903 voor je. Vergelijk de gegevens uit dat spel met de bovenstaande fasen van een rechtszitting.

14. De rechtszitting van nu is vrijwel dezelfde gebleven als de rechtszitting van 1903. Toch zijn er verschillen. Schrijf er een op.

Invuloefening

Pedro Rebeca	Cumpra Cos Horta
Grote strafzaak strafzaak
Overtreding: viervoudige	Overtreding: en
moord, en
Rechtszitting op:	Rechtszitting op:
Schuldeiser:	Schuldeiser:

BEGRIPPENLIJST

- BURGERLIJKE ZAAK:** Wanneer 2 personen of partijen een geschil met elkaar hebben, kunnen zij dat voorleggen aan de rechter. Dat kan over kleine en grote zaken gaan. We noemen dit dan een civiel of burgerlijk proces.
- DAGVAARDING:** De oproeping om voor de rechter te verschijnen.
- F.I.F.A.:** Fédération Internationale de Football Associations, wereldvoetbalbond.
- GETUIGEN À CHARGE:** Getuigen in een rechtszaak die tegen (in het nadeel van) een verdachte getuigen. Deze getuigen worden aangebracht van de zijde van de beschuldiging.
- GETUIGEN À DÉCHARGE:** Getuigen in een rechtszaak die in het voordeel van de verdachte getuigen. Zij worden voorgebracht van de zijde van de verdediging.
- GETUIGEN DESKUNDIGEN:** Getuigen die op basis van onderzoek voor of tegen de verdachte getuigen. Bijvoorbeeld een arts.
- GRIFFIER:** Hoofd van een griffie, de secretarie van een rechtbank.
- HELER:** Iemand die gestolen goederen verbergt of aanneemt.
- OFFICIER VAN JUSTITIE:** De openbare aanklager, hij treedt op tegen de verdachte namens de staat en eist een bepaalde straf. De Officier van Justitie wordt bijgestaan door hulp officieren van justitie.
- OPENBAAR MINISTERIE:** Een onderdeel van de rechterlijke macht, belast met de handhaving van de wetten. Tot zijn taak behoort de vervolging van strafbare feiten en het doen uitvoeren van de vonnissen. Verder treedt het Openbaar Ministerie in burgerlijke zaken, waarbij de openbare orde betrokken is, als aanklager op.
- OPSPORINGSONDERZOEK:** Onderzoek door de politie en het Openbaar Ministerie vóór het gerechtelijk vooronderzoek.
- PLEIDOOI:** Het betoog van een advocaat om te proberen de onschuld van zijn cliënt te bewijzen.
- PROCESVERBAAL:** Een door een ambtenaar opgemaakt schriftelijk verslag van een handeling of een bevinding of een door de politie (opsporingsambtenaar) opgemaakt schriftelijk verslag van constatering en toedracht van een strafbaar feit.

PROCUREUR-GENERAAL:	Hoofd van het Openbaar Ministerie bij de gerechtshoven en de Hoge Raad.
PRO DEO ADVOCATEN:	Advocaten in dienst van de staat die de zaken bepleiten voor de wetsovertreder die zelf geen eigen advocaat kunnen bekostigen.
RECHTER COMMISSARIS:	Rechter die een bijzondere taak heeft bijvoorbeeld het afnemen van getuigenverhoor.
REQUISITOIR:	Betog van bijvoorbeeld de Officier van Justitie dat de vorm neemt van een aanklacht.
STRAFZAAK:	Een rechtszaak die behandeld wordt door de strafrechter.
VERDACHTE:	Persoon die van een strafbaar feit verdacht wordt, en vervolgens: tegen wie de strafvervolgning gericht is, die terecht staat.
VONNIS:	Oordeel van een rechter. De rechter kan de verdachte veroordelen of vrijspreken.
VOORARREST:	Voorlopig arrest. Dit gebeurt vooral in zware gevallen waarbij de kans groot is dat de verdachte een poging zal wagen om te vluchten. Ook kan dit gebeuren in gevallen waarbij men nog moet wachten op het aanleveren van bewijsvoering.
VOORONDERZOEK:	Vorbereidend onderzoek. Het eerste onderzoek met betrekking tot strafbare feiten, voor zover gevoerd door de Rechter commissaris.

4. DE RECHTERLIJKE ORGANISATIE

Aruba en de Nederlandse Antillen werken nauw samen op het gebied van de rechtspraak. De rechterlijke macht van Aruba en die van de Nederlandse Antillen zijn eenvormig. Ze zijn gebaseerd op dezelfde uitgangspunten. Deze samenwerking staat vastgelegd in de Samenwerkingsregeling. Er bestaat dus een rechterlijke organisatie voor Aruba en de Nederlandse Antillen samen.

De rechtspraak wordt uitgeoefend door drie verschillende instanties:

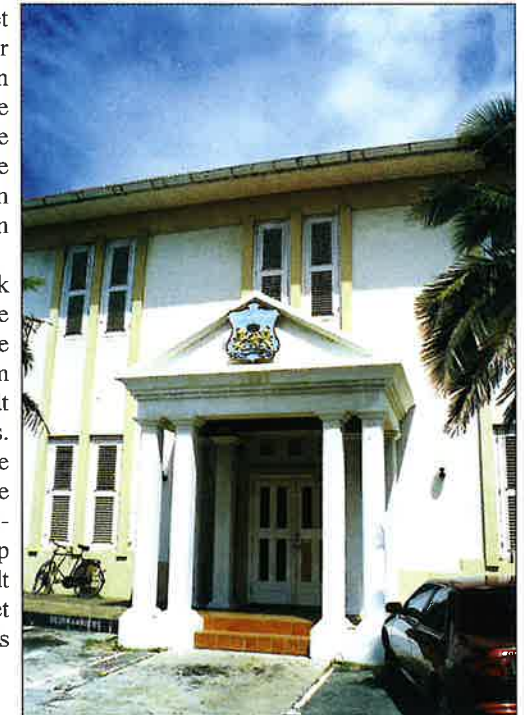
- het Gerecht in Eerste Aanleg
- het Gemeenschappelijk Hof van Justitie
- de Hoge Raad

§ 4.1 De rechterlijke instanties

Normaal gesproken wordt elke rechtszaak door een rechter behandeld. Wij noemen hem de alleensprekende rechter. De alleensprekende rechter heeft zitting bij het Gerecht in Eerste Aanleg*. Aruba heeft op het moment zeven rechters. Ze behandelen samen alle rechtszaken op het eiland.

Stel je voor, dat de verdachte het niet eens is met het vonnis van de rechter in eerste aanleg. Of dat de officier van Justitie, het niet eens is met de straf die de verdachte gekregen heeft. Ze hebben dan het recht het vonnis van de rechter aan te vechten. We zeggen dan dat zo iemand in hoger beroep (in appèl) gaat.

Dit kan bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba*. Het Hof zal de zaak opnieuw onderzoeken en een uitspraak doen. Elke Hofzitting wordt voorgezeten door drie rechters. Daarbij is het niet toegestaan dat de rechter die de zaak in eerste instantie behandeld aan de Hofzitting deelneemt. Het Hof is gevestigd op Curaçao. Een keer per maand houdt het Hof een zitting op Aruba. Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie is de tweede rechtsprekende instantie.

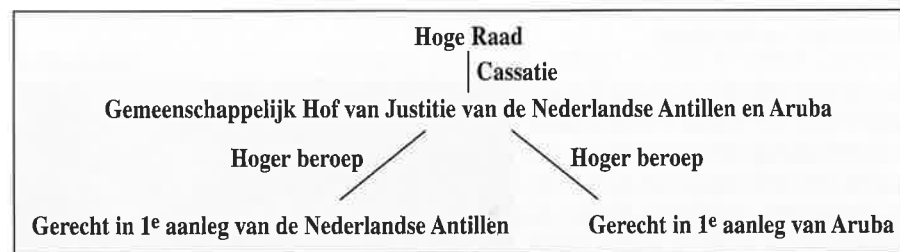

Gerecht in Eerste Aanleg (G.i.E.A), Oranjestad, Aruba

Is men het niet eens met het vonnis van het Hof dan kan men cassatie aantekenen bij de Hoge Raad*. Men gaat in cassatie als men denkt dat de lagere rechter het recht verkeerd heeft toegepast. De Hoge Raad onderzoekt niet opnieuw de feiten, maar casseert (vernietigt) het vonnis van het Hof als hij meent dat het recht niet juist is toegepast. Ook indien er vormfouten (procedurefouten) zijn gemaakt is cassatie mogelijk.

Gemeenschappelijk Hof van Justitie, Willemstad, Curaçao

Bron 33 Schematisch overzicht van De Rechterlijke organisatie van de Nederlandse Antillen en Aruba

1. Waarom mag de alleensprekende rechter nooit in hoger beroep rechtspreken, denk je?

§ 4.2 Wie niet horen wil, moet voelen

Als het wettig en overtuigend bewijs geleverd is dat iemand schuldig is of als de rechter de overtuiging heeft dat iemand schuldig is, vindt een veroordeling plaats. Er volgt dan een strafoplegging.

Het kan wel eens gebeuren dat de rechter een uitspraak doet, waarbij achteraf blijkt dat de verdachte onschuldig was. Dat blijkt uit bron 34.

Onschuldige man zes maanden in de gevangenis

ORANJESTAD - De advocaat Mr. B. spande een proces aan tegen het Openbaar Ministerie (OM). Hij vertegenwoordigde zijn cliënt J.F.G. Deze heeft bijna zes maanden in de gevangenis gezeten. De verdachte werd beschuldigd van verkrachting met geweld. Op 27 april verklaarde getuige H. dat zijn getuigenis vals was.

Getuige F. verklaarde tijdens haar voorpleiding dat haar aangifte vals was. Daarom vroeg de advocaat Mr. B. om vrijspraak voor zijn cliënt. Zijn cliënt mocht geen seconde langer in de gevangenis zitten, om iets wat hij niet gedaan had. De advocaat Mr. B. verzocht de rechter om direct een uitspraak te doen. Hij eiste schadevergoeding voor zijn cliënt. De rechter sprak de verdachte hierna vrij.

Bron 34 Amigoe di Aruba, 1996

In het geval van bron 34 heeft de rechter de verdachte verkeerd veroordeeld. Zijn vonnis was echter gebaseerd op onjuiste gegevens. De rechter heeft dus een zeer verantwoordelijke baan. Daarom onderzoekt hij/zij, vooral in het geval van de strafzaken, zelf de zaak. Als hij/zij namelijk over verkeerde informatie beschikt kan hij/zij niet recht spreken. Zoals blijkt uit bron 34 wordt de zaak dan opnieuw/geopend. Er volgt dan een nieuwe uitspraak.

2. In bron 34 komen verschillende partijen binnen de rechtszaak aan bod.
 - a. Schrijf op hoeveel partijen dat zijn.
 - b. Schrijf op welke partijen dat zijn.
3. Met wat voor rechtszaak hebben we hier te maken? Maak een keuze uit:
 - A Strafzaak
 - B Ambtenarenzaak
 - C Burgerlijke Rechtszaak
4. Leg uit waarom je juist die keuze (zie vraag 3) gemaakt hebt.
5. Getuige F verklaarde tijdens haar voorpleiding dat haar aangifte vals was. Bedenk wat er, in geval van valse aangifte, met de getuige kan gebeuren.

§ 4.3 Straffen vroeger en nu

Straffen zijn door de eeuwen heen opgelegd aan mensen die de wetten overtreden hebben. Op Aruba was dat geen uitzondering. De straffen nu zijn echter wel anders dan de straffen voorheen. In deze paragraaf gaan we de straffen vroeger en nu bekijken.

Vroeger

Vroeger kende men op Aruba verschillende soorten straffen. Hoe erger de overtreding, hoe zwaarder de straf. De bronnen 35 tot en met 38 laten jou een grote variatie aan straffen zien die vroeger hier op de eilanden toegepast werden.

Virginia was Aruba's meest weerbarstige slavin. Haar verhaal toont het strafregime kort voor de emancipatie*. Als 17-jarige veldarbeidster heeft zij in maart 1859 enkele kledingstukken van haar meester J.H. van der Biest gestolen. De gezaghebber strafte haar met 14 dagen dwangarbeid aan publieke wegen. Vier maanden later beging ze dezelfde overtreding en dit maal moest ze twee maanden dwangarbeid verrichten op de gronden van haar meester. In November mislukte een poging tot weglopen en opnieuw moest ze een maand op de gronden van haar meester werken. In juli 1860 werd ze veroordeeld wegens "wegloperij, valse beschuldiging en oneerbiedigheid". Ze werd acht dagen opgesloten. Nauwelijks uit de gevangenis werd ze weer opgepakt voor het veroorzaken van straatruoer en verzet tegen de politie. Hiervoor kreeg ze haar eerste en laatste officiële lijfstraf: veertien touwslagen. Daarmee werd Virginia Aruba's zwaarst en meest gestrafte slavin.

Bron 35 Een voorbeeld van straffen, L. Alofs

Kort overzicht van delicten in 1903

soort overtreding	geslacht man/vrouw	leeftijd	burgerlijke staat	godsdienst	geboorte plaats	woonplaats	beroep
a. Dronken rondlopen op straat Het gebruik van vieze woorden op straat	man	28	ongetrouwd	Rooms-Katholiek	Curaçao	Curaçao	koetsier
b. Een geit doden zonder geldige reden	man	40	ongetrouwd	Rooms-Katholiek	Curaçao	Curaçao	opzichter
c. 's avonds in een bewoond huis inbreken	man	32	ongetrouwd	Rooms-Katholiek	Aruba	Aruba	zeeman
d. Stenen gooien op straat	vrouw	17	ongetrouwd	Rooms-Katholiek	Curaçao	Curaçao	keukenmeid
e. De gezagvoerder van een schip heeft de vragen die hem gesteld werden over de lading van zijn schip niet naar waarheid beantwoord.	man	27	ongetrouwd	Rooms-Katholiek	Aruba	Aruba	zeeman

De straffen die daarop volgden

duur dwangarbeid jaren	duur der gevangenisstraf			boete	vervangende gevangenisstraf		Opmerkingen
	jaren	maanden	dagen		dagen	maanden	
a. -	-	-	-	f. 5,-	1	-	-
-	-	-	-	f. 10,-	3	-	-
b. -	-	-	-	f. 8,-	2	-	-
c. 6	-	-	-	-	-	-	-
d. -	-	-	3	f. 5,-	1	-	-
e. -	-	-	-	f.100,-	7	-	In hoger beroep

Bron 36 De Koloniale Verslagen 1901-1902

“... dat het opperhoofd der rebellige negers Tula, bijgenaamd Rigaud, zonder verdere vorm van proces wordt gebracht naar de plaats, waar men hier executie doet; aldaar op een kruis wordt gebonden, van onderen terwijl hij leeft geradbraakt wordt, daarna in het gezicht geblakerd en de kop afgehouden en de kop op een galg geplaatst; dat Bastiaan, bijgenaamd Carpatá, na alvorens

Vervolg bron 37 op blz. 45

Vervolg van bron 37 op blz. 44

deze executie te hebben aanschouwd, op dezelfde wijze wordt geëxecuteerd; dat beide koppen van Tula en Bastiaan naar het Rad of Galgenveld en aldaar op twee staken tentoongesteld worden; voorts dat Louis Mercier ... opgehangen wordt en met een koord gestraft totdat de dood erop volgt; dat alle rompen in de namiddag ... met enigé zwaarten (gewichten) in zee worden geworpen”.

Bron 37 De slavenopstand op Curaçao, A.F.Paula

Op 21 April 1829 werd Aruba opgeschrikt door de moord op Pieter Lampe. Hij werd districtmeester van het toenmalige tweede district Noord en zeer rijk. Hij werd vermoord door zijn slaaf Gerard. Aanvankelijk dacht men dat hij tijdens het vissen van de rots was getuimd. Later vond men zijn lijk in een spelonk die tot vandaag, naar hem vader Piet, genoemd wordt. Doordat men een gouden speldje, dat vader Piet placht te dragen, in het woonvertrek van de slaaf Gerard vond, viel de verdenking op hem. De slaaf bekende vader Piet met de knuppel om het leven gebracht te hebben. Gerard wordt “tot de straf met den koorde” (ophanging) veroordeeld.

Bron 38 Aruba zoals het was, zoals het werd, Van de tijd der Indianen tot op heden, J.Hartog

6. Bekijk bron 36. De vragen 6 tot en met 10 gaan hierover.
 - a. Wat voor een overtreding heeft de gezagvoerder van het schip begaan?
 - b. Wat voor een straf heeft hij daarvoor gekregen?
 - c. Waaraan kan je zien dat hij het niet eens is met de straf die hij gekregen heeft?
7. De keukenmeid heeft het geld niet om de boete te betalen. Wat gebeurt er dan met haar straf, denk je?
8. De koetsier heeft verschillende overtredingen begaan.
 - a. Welke?
 - b. Ga na of deze overtredingen nu nog strafbaar zijn.
9. De zeeman heeft 6 jaren dwangarbeid gekregen.
 - a. Wat was zijn delict?
 - b. Uit wat voor werk zou deze dwangarbeid kunnen bestaan denk je? Gebruik bij het beantwoorden van deze vraag ook bron 25.
10.
 - a. Op grond van welk artikel van het Wetboek van Strafrecht zou de opzichter gestraft zijn?
 - b. Heeft de opzichter de maximale straf gekregen die het Wetboek van Strafrecht voorschrijft?
11. Bekijk bron 37. Beantwoord vraag 11.

Stel dat slaaf Tula nu (in onze tijd) in opstand komt.

 - a. Op basis van welk wetsartikel (Zie § 2.1) zal hij dan vervolgd worden?
 - b. Welke straf krijgt hij dan volgens de wet voorgeschreven?
 - c. Toen hij na de opstand opgepakt werd, kwam hij er niet voor in aanmerking. Volgens ons rechtssysteem heeft hij er wel recht op. Wat is dat ?

12. Bekijk de bronnen 35 tot en met 38.
Wat valt je op voor wat betreft de aard van de straffen?

Nu

Waarom straft men nu eigenlijk iemand die de strafwet overtreden heeft? Wie een wet overtreedt is strafbaar. Hij moet gestraft worden omdat hij iets heeft gedaan wat niet mag. Een straf moet dan gezien worden als een vergelding en/of afschrikking. Je moet boeten voor wat je misdaan hebt. Als dat niet wordt gedaan, dan leeft men erop los en weet niemand meer waar hij zich aan te houden heeft.

De rechter kan de volgende straffen opleggen:

- Hij kan een geldboete opleggen.
- Hij kan onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opleggen. De hoogste straf is levenslang. Levenslang duurt normaal gesproken 20 jaar.
- Hij kan een voorwaardelijke vrijheidsstraf opleggen met een proeftijd. Dit betekent dat als de overtreder binnen twee jaar weer een overtreding begaat, hij naast een nieuwe straf hij alsnog ook de vorige opgelegde voorwaardelijke vrijheidsstraf krijgt.
- Hij kan een gecombineerde straf opleggen, deels voorwaardelijk en deels onvoorwaardelijk.
Bijvoorbeeld, stel dat de rechter een gecombineerde straf van 6 maanden (2 maanden voorwaardelijk en 4 onvoorwaardelijk) oplegt, dan moet je 4 maanden uitzitten en 2 maanden voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar.
- Ook kan de rechter je onder toezicht stellen van de Reclassering en Kinderbescherming gedurende de proeftijd.

13. Stel dat er nu een moordzaak plaats vindt op Aruba. De overtreder wordt opgepakt. Hij bekent de moord gepleegd te hebben.
Wat voor een straf zal de overtreder dan krijgen, denk je?
Verklaar je antwoord.

Binnen ons strafstelsel kent men ook verschillende maatregelen. Maatregelen moeten gezien worden als een poging om de samenleving te beveiligen tegen het ongewenste gedrag van bepaalde personen. Ook zijn maatregelen soms bedoeld om de persoon tegen zichzelf te beschermen. Maatregelen zijn bedoeld de gestrafte opnieuw te heropvoeden of te behandelen.

Men gaat er van uit dat vrijwel iedere gestrafte in de samenleving zal terugkeren.

Soorten maatregelen

- Het plaatsen in een psychiatrische inrichting als een overtreder een psychische afwijking vertoont. Zo'n overtreder wordt dan ontoerekeningsvatbaar verklaard. Dat betekent dat hij niet goed weet wat hij doet. Hij kan voor de rechter voor de duur van een jaar in een psychiatrische inrichting worden geplaatst. Tot voor kort werden deze overtreeders naar Curaçao gestuurd. Na 1986 is de situatie echter drastisch veranderd. Nu staat Aruba voor een probleem. Aruba heeft op dit moment geen instituut waarin

deze overtreeders in opgenomen kunnen worden. Overtreders met psychische stoornissen krijgen een gevangenisstraf opgelegd. Ze gaan daarna naar het Correctie Instituut Aruba (KIA). En dat komt de sfeer binnen het niet ten goede. En de persoon zelf ook niet omdat hij geen behandeling krijgt.

- Het plaatsen van minderjarigen in een opvoedingsgesticht door een ter beschikking stelling van de regering. Een opvoedingsgesticht is bedoeld om de jongeren intensief te kunnen begeleiden. Binnen dit instituut proberen ze de jongeren te leren om goed te kunnen functioneren in de samenleving. Curaçao heeft zo'n opvoedingsinstituut, het Gouvernements Opvoedings Gesticht, het G.O.G. Op Aruba ontbreekt zo'n instituut nog steeds. Wel zijn er vergevorderde plannen om binnen niet al te lange tijd op Aruba een orthopedagogische centrum-inrichting te bouwen voor moeilijk opvoedbare jongeren. Wel kennen we hier Imeldahof, Cas pa Hubentud en Casa Cuna waar bepaalde kinderen ook via een maatregel kunnen worden geplaatst door de civiele rechter*.

Kinder- en Zedenpolitie ontmantelt jeugdbende

Oranjestad - Met succes heeft de Kinder- en Zeden Politie (KZP) een aantal berovingen, overvallen en inbraken kunnen oplossen. Zeven minderjarigen- de jongste van elf en de oudste van zestien jaar -werden aangehouden en bekenden verschillende gevallen, maar ze werden niet achter de tralies gezet.

De zaken kwamen aan het rollen toen de strandpolitie en de Veiligheidsdienst van het Raddison hotel twee jeugdige overvallers op het strand aanhielden nadat zij een Amerikaanse toerist hadden beroofd. De derde overvaller, die wist te ontkomen, werd later aangehouden.

Bron 39 *Amigoe di Aruba*, 17-7-1997

14. In het bovenstaande krantartikel wordt er een aangifte gedaan van een strafbaar feit.
- a. Om welk(e) strafbaar feit(en) gaat het hier?
 - b. Wie heeft, volgens jou, hier aangifte gedaan?
 - c. Welke procedure heeft na de aangifte (zie hfst.1) plaatsgevonden?
15. Leg uit waarom dit soort overtredingen schadelijk kunnen zijn voor onze economie?

Stichting Reclassering en Kinderbescherming,
Kerkstraat 16

Op Aruba is er een organisatie die zich o.a. bezig houdt met de problematiek van jeugdige overtreeders. Dit is de Stichting Reclassering* en Kinderbescherming.

De taken van Reclassering en Kinderbescherming zijn:

- A. Vroeg hulp: Dit zijn alle reclasseringsactiviteiten, die plaatsvinden in de fase van inverzekeringstelling. Dit is vanaf het moment dat de verdachte wordt opgesloten op het politiebureau. Het kan zijn dat de verdachte in vrijheid gesteld wordt of dat hij in bewaring gehouden wordt.
- B. Rapportage: Als er een beslissing genomen moet worden over een persoon of een bepaalde groep dan verstrekt de stichting informatie daarover aan de instanties die dat nodig hebben. Deze instanties zijn o.a. de rechterlijke macht, het Openbaar Ministerie, de Minister van Justitie en andere instanties en instellingen
- C. Het bijwonen van terechtzittingen: Het bijwonen van de terechtzitting van een cliënt en de daarmee verband houdende activiteiten zoals voorbereiding op de zitting.
- D. Informatie en advies: Informatie en advies voor personen die hierom vragen.
- E. Hulpverlening: Materieel en immaterieel hulpverlening vooral aan personen die gedurende een periode van meestal 2 jaar aan de zorg van de stichting zijn toevertrouwd. Dit gebeurt via een onder toezicht stelling door de rechter en/of Minister van Justitie.
- F. Dienstverlening/ alternatieve sancties
- G. Gedetineerdzorg: Het beginnen, bevorderen en adviseren van maatregelen tot verbetering van de toestand van de gedetineerden in het huis van bewaring op Aruba.

Tegen jonge wetsovertreders kunnen de volgende maatregelen genomen worden:

- Berisping
- Geldboete
- Alternatieve straffen
- Gevangenisstraf
- TBR

De afdeling dienstverlening van Reclassering en Kinderbescherming houdt toezicht op de overtreder die een alternatieve straf gekregen hebben. Deze straf is meer een vrijheidsbeperkende maatregel. De lengte van de straf wordt door de rechter bepaald. Het kan minimaal 30 uren zijn en maximaal 240 uren. De uitvoering van deze straf is nog in de experimentele fase. Je moet je dienstverlening helemaal afmaken. Indien je dit niet doet, moet je de resterende straf nog in de gevangenis uitzitten. Dat is de reden waarom de overtreder hun alternatieve straf liever helemaal afmaken.

Het voorschrijven van alternatieve straffen heeft voordelen. Zo kan bijvoorbeeld de overtreder naar school blijven gaan. Of naar zijn werk. Een gedeelte van zijn vrije tijd wordt voor de dienstverlening gebruikt. Iemand die een alternatieve straf voorgeschreven krijgt moet onbetaald werk verrichten. Bij de keuze van het werk houdt men rekening met hun beroep. Men probeert hen bij verschillende instanties te plaatsen. Vele instanties staan open voor deze maatregel. Zij krijgen gratis een helpende hand. De overtreder krijgen bijvoorbeeld de opdracht de tuin van “Imeldahof” schoon te maken. In “Te Aworo” helpen ze de groepsleidsters op de kinderen te passen. Ook worden ze soms ingezet om het buurtcentrum te schilderen.

Een ander voordeel is dat hij niet aan de samenleving wordt onttrokken. Als je in de gevangenis hebt gezeten is het veel moeilijker om weer door de mensen om je heen geaccepteerd te worden.

Ook voorkom je daardoor dat een jonge overtreder in contact komt met de echte criminelen. Die kunnen hem namelijk aansporen om het slechte pad te blijven bewandelen.

Niet iedereen komt in aanmerking voor een alternatieve straf.

Er zijn dus voorwaarden verbonden aan het krijgen van een alternatieve straf. Hieronder staan enkele voorwaarden opgesomd.

- Om in aanmerking te komen voor een alternatieve straf dan moet het de eerste keer zijn, dat je in aanraking gekomen bent, met de justitie. Er moet dus sprake zijn van een first offender.
- Verder moet hij/zij een licht delict hebben gepleegd.
- De opgelegde straf mag niet langer zijn dan 6 maanden.
- Hij/zij moet een bekende verdachte zijn. Hij/zij moet bekennen dat hij het gedaan heeft.
- De verdachte mag geen drugs en/of alcohol verslaafde zijn.

Opdracht: Ga nu in groepjes bij elkaar zitten. Elke groep wijst een groepsleider(ster) aan. Voer de onderstaande opdrachten uit.

16. Twee meningen over de alternatieve straffen:
 - A. Ze moeten die alternatieve straffen maar afschaffen. Wie niet horen wil moet voelen. Ze moeten al die lui maar naar het KIA sturen. Ongeruimd staat netjes.
 - B. Alternatieve straffen zijn heel goed. Ze moeten deze straffen handhaven. Het mes snijdt hier aan twee kanten. Zowel de overtreder als de verschillende instanties hebben er baat bij.

Met welke van de twee meningen ben jij het eens.
Motiveer je keuze.
17. Wat is volgens jou de reden waarom de jongeren over gaan tot het plegen van een licht delict.
18. Stelling:
Jeugdcriminaliteit is niet/wel verbonden aan de sociale afkomst.
Kies de stelling waar jij voorstander van bent.
Verklaar daarna je keuze.

De Stichting Reclassering en Kinderbescherming heeft een nieuw programma ingevoerd om de overtreder tussen de 15 en 18 jaar te kunnen begeleiden.

Kinderen van 15 jaar en jonger kunnen in principe niet in aanmerking komen voor gevangenisstraf. Daarom heeft de Stichting Reclassering en Kinderbescherming een jeugdlerprogramma geïntroduceerd. Het doel van zo'n leertaakprogramma is de jongeren bewust te maken van verschillende problemen waarmee zij in hun leven mee geconfronteerd kunnen worden bijvoorbeeld overmatig alcoholgebruik, drugs en seksualiteit en de gevolgen daarvan. De taakstraf (alternatieve straf) verandert hier in een leerstraf. Ze moeten naast de leerstraf ook een werktaak uitvoeren. De overtreder moeten 8 weken lang een educatief programma volgen. Acht weken lang komen er

sprekers uit allerlei sectoren van het dagelijkse leven lezingen geven. Deze sprekers vertegenwoordigen bijvoorbeeld FADA-pride, Famia Planea, Alcoholic Anonymous, Fundacion Respetami etc.

19. Het jeugdleerprogramma is zowel repressief als preventief bedoeld. Leg dit uit.

Wat heb je nu geleerd?

De rechtspraak vroeger.

- De civiele zaken, kleine strafzaken werden door de gezaghebber en de plaatselijke officier van justitie behandeld.
- Ernstige gevallen zoals moord werden op Curaçao behandeld.
- Een voorbeeld van zo'n misdaad is de moord op vader Piet.

De rechtspraak nu.

- Alle civiele- en strafzaken worden eerst door het G.i.E.A behandeld.
- In hoger beroep door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba en de Hoge Raad.

Wie niet horen wil moet voelen. Wie een overtreding begaat, moet gestraft worden.

Er is een groot verschil tussen de straffen van vroeger en nu.

Vroeger: dwangarbeid
touwslagen
radbraken
galg

Nu: onvoorwaardelijke straffen (gevangenisstraf tot 20 jaar)
voorwaardelijke straffen/ gecombineerde straffen
alternatieve straffen (dienstverlening en jeugdleerprogramma)

BEGRIPPENLIJST

CIVIELE RECHTER:	Een rechter die uitspraak doet in burgerlijke zaken.
EMANCIPATIE:	Vrijverklaring van slaven en lijfeigenen.
GERECHT IN EERSTE AANLEG:	Waar in eerste instantie recht gesproken wordt. Hier beslist de alleensprekende rechter.
GEMEENSCHAPPELIJK HOF VAN JUSTITIE VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN EN ARUBA:	Bij het Hof wordt in tweede instantie recht gesproken. Hier buigen 3 rechters zich over de rechtszaak. De Procureur Generaal neemt hier de rol van de Officier van Justitie over.
HOGЕ RAAD:	Is men het niet eens met de beslissing van het G.i.E.A. of het Hof dan kan men alsnog in beroep gaan. De Hoge Raad bestudeert de zaak op procedure fouten en neemt vervolgens een beslissing.
LICHT DELICT:	Een "kleine" wetsovertreding. De opgelegde straf hiervoor mag niet langer zijn dan een onvoorwaardelijke straf van 6 maanden. Voorbeelden hiervan zijn joy-riding, vandalisme en diefstal op kleine schaal.
RECLASSERING:	Een specifiek terrein van maatschappelijk werk, waarbij men tracht voor mensen die in de gevangenis zitten de terugkeer naar de aanpassing aan de normale maatschappij mogelijk te maken.
STRAFRECHTER:	Een rechter die uitspraken doet in strafzaken.

Dit katern wordt opgedragen aan Joop Walhain als dank voor zijn grote inzet en waardevolle bijdrage aan de afdeling Curriculum Ontwikkeling van Directie Onderwijs Aruba.